

vergadering **C87 – OND10**

zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 17 januari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het nieuwe interfederale centrum voor racismebestrijding - 561 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het beleidskader voor aanvragen tot studieduurverlenging - 506 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs bij financiering op basis van kwantitatieve outputgegevens - 540 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van het Financieringsdecreet op de kwaliteit van de onderwijsopdracht en de maatschappelijke dienstverlening van het hoger onderwijs - 548 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studiefinanciering hoger onderwijs - 451 (2012-2013)	21
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over studiekosten, studiebeurzen en laagdrempelig hoger onderwijs - 541 (2012-2013)	22
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over lokale DBFM-projecten - 549 (2012-2013)	27
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanbevelingen in het recente jaarverslag van AgODi over de voortgang in de LOP-werking - 564 (2012-2013)	30

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het nieuwe interfederale centrum voor racismebestrijding - 561 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, geachte leden, halfweg december heeft de regering-Di Rupo haar fiat gegeven voor de oprichting van een nieuw interfederaal centrum voor gelijke kansen en de bestrijding van discriminatie en racisme. Het centrum komt in de plaats van het huidige Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR). Het zal ook bevoegd worden voor de gemeenschappen en gewesten. Na overleg hebben de Federale Regering en de gemeenschappen en gewesten daarover dan ook een samenwerkingsakkoord gesloten.

Dat lijkt me vrij laat. We hebben daarover al meermaals gediscussieerd. Minister, de jongste keer had u gesteld dat u, indien er op 20 juli – dus zes maanden geleden – geen overeenstemming zou zijn tussen de federale overheid en de Vlaamse en de Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, scenario B in werking zou brengen, namelijk het oprichten van een eigen Vlaams orgaan. U zei daarover het volgende in de plenaire vergadering van 4 juli: “Wie goed heeft geluisterd, heeft ook gehoord dat we het scenario B, de oprichting van een eigen Vlaams gelijkekansen centrum, ook in gang hebben gezet. Het is dus niet zo dat we nu met onze vingers zitten te draaien in afwachting van 20 juli om dan, als er geen centrum komt, met scenario B te starten. We zijn voorbereid. Wanneer we dan op 20 juli vaststellen dat we er niet geraken, zullen we onze verantwoordelijkheid nemen en het akkoord dat we binnen de regering hebben afgesproken, nakomen.”

Minister, nu is er dus een andere oplossing uit de bus gekomen, wat me benieuwd maakt naar de concrete invulling ervan. Voldoet dit nieuwe concept aan de voorwaarden die Vlaanderen vooraf had gesteld? Hoe zal dit interfederaal centrum verschillen van het huidige centrum? Wat vormden de knelpunten die voor de laatste vertragingen hebben gezorgd? Waarom bent u niet overgegaan tot het oprichten van een eigen Vlaams orgaan, zoals u in juli had aangekondigd, indien de voorziene timing niet zou worden gerespecteerd? Wat is daar dus intussen gebeurd? Misschien had ik moeten beginnen met die laatste vraag.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, geachte leden, we hebben hier al een paar keer gediscussieerd over dit onderwerp. Het klopt dat voor het reces werd aangekondigd dat, indien er geen akkoord zou zijn tussen Vlaanderen en de federale overheid, er een Vlaams centrum voor racismebestrijding zou komen. Mijnheer Segers, ik weet niet of u dat hebt gevolgd, maar ik heb hier een persbericht waarin de Vlaamse overheid aankondigt dat er een akkoord is. Ik begrijp uw vragen dus, maar ik begrijp niet goed wat u bedoelt met uw laatste vraag. Natuurlijk willen we weten hoe ver het daarmee staat. Dat is immers goedgekeurd tijdens de recesperiode. Wat zijn de gevolgen? Daar ben ik ook wel benieuwd naar, maar uw laatste vraag begrijp ik eigenlijk niet goed, want er was al een akkoord. Ik denk dat we ons veeleer op de inhoud moeten toespitsen dan op de vraag waarom de minister op dat moment niet heeft beslist een Vlaams orgaan op te richten. Dat akkoord was er immers.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, uiteraard zal het nieuwe interfederaal centrum voor gelijke kansen en de bestrijding van discriminatie en racisme voldoen aan onze Europese en decretale verplichtingen, waarbij is bepaald dat er een gelijkheidsorgaan moet worden aangeduid of opgericht. Dat is evident. Een van de basisvoorwaarden voor de

interfederalisering was een kerntakendebat over het huidige CGKR. Er werd ook rekening gehouden met de Vlaamse visie op de architectuur van een dergelijke instelling.

Ik haal enkele voorbeelden aan die dat illustreren. Overeenkomstig de Principes van Parijs wordt de raad van bestuur samengesteld uit onafhankelijke actoren, gekozen door de diverse parlementen en dus niet door de uitvoerende macht. Er werden ook strenge onverenigbaarheden ingesteld, die verhinderen dat de leden van de raad van bestuur politieke functies uitoefenen. Er werd rekening gehouden met de eigenheid van de diverse deelentiteiten: waar nodig beslist de interfederale raad van bestuur gemeenschappelijk, maar bij de toepassing van de exclusieve bevoegdheden zijn het de afzonderlijke deelkamers die over de beslissingsbevoegdheid beschikken. In navolging van het kerntakendebat werden de opdrachten die niet onder het gelijkheidsorgaan vallen, ondergebracht in afzonderlijke instellingen. Zo wordt de huidige werking van het CGKR met betrekking tot migratie, mensenhandel en de grondrechten van vreemdelingen niet opgenomen in de werking van de nieuwe interfederale instelling, maar behouden in het huidige centrum. De taken in het kader van armoedebestrijding zullen worden ondergebracht bij de federale Programmatorische Overheidsdienst (POD) Maatschappelijke Integratie.

De opdrachten die voorzien zijn in artikel 33.2 van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, blijven een opdracht van het gelijkheidsorgaan, aangezien de strijd tegen discriminatie en het recht op redelijke aanpassingen belangrijke kerngedachten zijn van zowel het VN-verdrag als het Vlaamse discriminatierecht. De meldpunten discriminatie zullen worden ingekanteld in het nieuwe gelijkheidsorgaan, zodat zij hun lokale antennefunctie kunnen blijven vervullen. Het nieuwe interfederale centrum zal jaarlijks zijn werking voorstellen en verantwoorden in de diverse parlementen, dus ook in het Vlaams Parlement. Die verantwoording zal gebeuren op basis van de toegewezen opdrachten en bevoegdheden die de Vlaamse overheid aan het gelijkheidsorgaan heeft toegekend. Er zijn dus belangrijke verschillen met het huidige centrum. Nog een ander belangrijk verschil is dat het nieuwe centrum in rechte zal kunnen optreden wat de Vlaamse en andere deelstatelijke wetgeving betreft.

We hadden inderdaad gezegd dat er tegen juni 2012 een geschreven akkoord moest zijn. Uiteindelijk is die termijn nog wat verlengd. Er bleek dat dit ook in het Overlegcomité aan bod zou komen. We hebben dat met nog drie weken verlengd. Uiteindelijk hebben we op 23 juli in het Overlegcomité een akkoord bereikt. Met een beetje goede wil is dat net binnen de termijn.

Verder moesten er nog punten worden uitgeklaard, en dat is ook gebeurd. Het heeft wat meer tijd gekost en het is ook wat gevoelig. Het belangrijkste is dat er een akkoord is dat voldoet aan onze vragen.

De Vlaamse Regering vond het voldoende voor de interfederalisering, en de piste van een eigen Vlaams gelijkheidsorgaan werd niet verder aangehouden. Op dit moment heeft de federale overheid een advies van de Raad van State aangevraagd. Wij hebben een dossier ingediend bij de Inspectie van Financiën. Na het advies van de Raad van State zal het wellicht opnieuw door het Overlegcomité worden behandeld.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mevrouw Pehlivan, het gaat me om de argumenten die achter het overschrijden van de deadlines zaten, en niet zozeer om wat de minister van plan was. Want dat heeft hij uitgebreid toegelicht en we stonden allemaal op één lijn.

Minister, de architectuur die we vanuit Vlaanderen hadden gevraagd, kunnen we zeker appreciëren. Ik hoor enkele belangrijke zaken: aanduiding door de parlementen, verantwoording voor de parlementen. We zullen absoluut onze rol kunnen spelen in de toekomst. Dat leeft aan de basis over de partijgrenzen heen.

In die context wil ik mijn bezorgdheid over de vorderingen uitdrukken, vooral omdat uit diverse discussies is gebleken dat de bereidheid bestond om Vlaanderen niet te laten gijzelen. Het staat in het regeerakkoord, we hebben nog anderhalf jaar. Ik hoop dat het kan worden gerealiseerd. Minister, hebt u meer zicht op de timing?

Minister Pascal Smet: We wachten op het advies van de Raad van State, en we zitten erachter. We laten dat niet liggen, we gaan ook geregeld naar de federale overheid. Eerst werken we aan een samenwerkingsakkoord en dan wordt de regelgeving omgezet. Dat is een tweesporenbeleid.

De voorzitter: Eerst het samenwerkingsakkoord tussen de federale en de Vlaamse overheid?

Minister Pascal Smet: En dan komt er een decreet. Nu is de Raad van State bezig met het samenwerkingsakkoord. Dat is de eerste stap, en dan volgen er nog stappen.

Mevrouw Fatma Pehlivan: We zullen dit opvolgen. Ik ben blij dat het al zover staat.

De voorzitter: Het decreet is gepland voor deze legislatuur?

Minister Pascal Smet: Zeker.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het beleidskader voor aanvragen tot studieduurverlenging - 506 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, op de vergadering van de ministerraad van 14 december 2012 werd een principeakkoord bereikt over het beleidskader voor de verlenging van de masteropleidingen. Universiteiten en hogescholen krijgen hierdoor duidelijkheid aan welke voorwaarden ze moeten voldoen om een verlengde master te kunnen invoeren.

Als onderwijsminister kreeg u de taak om dit principeakkoord verder uit te werken in decretaal teksten en om de externe communicatie naar de hogeronderwijsinstellingen en de media te verzorgen. Het decreet zou in de komende maanden klaar moeten zijn.

In het persbericht dat u naar aanleiding van dit akkoord verspreidde, lezen we onder meer het volgende: “Om het geheel van masteropleidingen ordelijk en transparant te maken, hebben we drie mogelijkheden. Allereerst een gewone domeinmaster van één jaar die enkel kan worden uitgebreid naar anderhalf of twee jaar als dat noodzakelijk is voor de arbeidsmarkt.

Ten tweede komen er onderzoeksmasters van twee jaar met een selectieve instroom waarbij de toegangsvoorwaarden worden bepaald door de instellingen. In afwachting van de evaluatie van de lerarenopleiding en opmaak van de beroepscompetentieprofielen worden in de toekomst ook educatieve masters gepland. Daarbovenop zal met de instellingen worden nagegaan of de bestaande tweejarige masters van 120 studiepunten nog steeds gerechtvaardigd zijn.

Nieuw is ook dat de Nederlands-Vlaamse accreditatieorganisatie (NVAO) onafhankelijk advies uitbrengt over elke aanvraag tot studieduurverlenging. Die zal alles vanuit een internationaal perspectief bekijken. Universiteiten en hogescholen worden volgende week aangeschreven over het nieuwe kader en kunnen dan tot juni 2013 een aanvraag indienen voor studieduurverlenging.

Bij het opstellen van de aanvraag worden studenten actief betrokken. Bedoeling is dat de Vlaamse regering dan in december 2013 een beslissing neemt over de aanvraagdossiers. Een

langere opleiding zal wel pas in voege treden vanaf academiejaar 2017-2018 omdat studenten bij aanvang van de opleiding moeten weten wat de totale studieduur is.”

“De noodzaak voor de arbeidsmarkt”, zo lezen we verder, “moet worden afgetoetst aan een benchmarking met buitenlandse opleidingen in combinatie met een onderbouwd standpunt van beroepsorganisaties, professionele federaties en selectiebureaus.”

Betekent de invoering van dit nieuwe beleidskader dat er niet langer sprake kan zijn van een veralgemeende verlenging van de eenjarige masteropleidingen en dat er in de toekomst hoe dan ook voor elk aanvraagdossier een aparte beslissing zal worden genomen? Met de instellingen zal worden bekeken of de huidige tweejarige masters nog steeds gerechtvaardigd zijn. Betekent dit dat het nieuwe beleidskader ook voorziet in een mogelijkheid tot studieduurverkorting? Wat houdt de benchmarking met buitenlandse opleidingen concreet in? Aan welke criteria dient deze benchmarking te voldoen? Welke concrete elementen kan een universiteit aanbrengen om een eventuele aanvraag tot studieduurverlenging van een masteropleiding te motiveren? Welke acties hebt u al ondernomen in het kader van de externe communicatie over dit beleidskader?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, in de rand van de interessante vraag van mevrouw Celis wil ik even aandacht vragen voor een concreet dossier waar de beslissing zich nog niet aandient, maar dat toch al in de actualiteit is geweest: de tweejarige masteropleidingen ingenieur. Minister, de heer De Pril, directeur-generaal van de technologiefederatie Agoria, vraagt u om toch nog eens na te denken vooraleer daarin eventueel een beslissing te nemen. Is het wel zinvol om daar over te gaan tot tweejarige masters? Is het niet goed het huidige systeem te behouden, met enerzijds de tweejarige en anderzijds de voormalige opleidingen tot industrieel ingenieur met nu een bachelor en een eenjarige opleiding? De heer De Pril zegt dat de industrie nu heel tevreden is over deze mensen. Als verdere vervolmaking nodig is, zal dat wel gebeuren op de werkvloer zelf.

Ik wil dit enkel onder de aandacht brengen omdat ik dit een begrijpelijke en verstandige redenering vind. Ik wil de discussie niet aanvatten op het moment dat al een beslissing is genomen. Ik wil dit onder de aandacht brengen vooraleer dit dossier besproken wordt.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Voorzitter, uitbreiden van een naar twee, of terugschroeven van twee naar een: het lijkt wel een jojospel. Wie is hier eigenlijk vragende partij? De universiteiten, vanuit een realistische invulling en tegemoetkoming aan de arbeidsmarkt? Of wil de overheid de masterjaren afremmen, met kostenbesparingen in het achterhoofd?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben in de eerste plaats blij dat er een kader is. Dat is goed, want die hele discussie van het overgaan van vier naar vijf was aan het verzieken. Er waren allerlei suggesties. Ook het budgettaire kwam altijd ter sprake. De Vlaamse Regering werd ervan verdacht een verkapt besparingsbeleid te voeren. Misschien is dat ook wel zo. Ik heb er in de commissie altijd voor gepleit om het te zeggen als het inderdaad een geldkwestie is. Dan moet men maar eens bekijken hoe de hele financiering van het hoger onderwijs kan worden opgelost. Als er een budgettair probleem is, moet dat worden gezegd en moet er een oplossing worden gezocht. Maar als het geen budgettair probleem is, wat u altijd herhaalt, minister, dan vind ik het goed dat er een kader komt.

Bij dat kader zijn er vragen te stellen. Ik sluit bij volledig aan bij de vragen van mevrouw Celis. Ik wil er nog de volgende aan toevoegen.

Minister, wilt u wat uitleg geven bij de opmerking dat het noodzakelijk is voor de arbeidsmarkt? Dat is toch altijd zeer gevoelig: moeten beslissen of een dossier wel of niet wordt ingewilligd. Hoe kan het criterium van de arbeidsmarkt hard worden gemaakt?

Aan de universiteit stromen mensen normaal gezien naar het onderzoek via de fase van het doctoraat. Dat is de sluis naar de onderzoeks- en professorenwereld. Hoe zijn die onderzoeksmasters daarmee te verenigen? Kunt u daar meer uitleg bij geven?

Ik was ook geïntrigeerd door het volgende zinnetje: “Een langere opleiding zal pas in voege treden vanaf het academiejaar 2017-2018 omdat de studenten bij de aanvang van de opleiding moeten weten wat de totale studieduur is.” Dat is toch niet zo? Je kunt toch een master verlengen van vier tot vijf jaar terwijl je het oude systeem laat uitsterven? Dat gebeurt heel vaak bij curriculumherzieningen aan de universiteit. De studenten die zich in het jaar 2014 inschrijven, weten dat ze met een vijfjarige master zitten terwijl de oude master nog gedurende een drietal jaar loopt. Dat is perfect mogelijk en technisch zeer gemakkelijk oplosbaar. We hebben daar aan de universiteit ervaring mee. We voeren curriculumveranderingen onmiddellijk in en laten het oude curriculum uitsterven.

Kunt u daar meer uitleg over geven? Waarom moet dit per se in 2017-2018 gebeuren? Als er beleidsmatig een nood aan is, dan vind ik dat we het maar meteen moeten uitvoeren. Met andere woorden, de indruk moet worden weggenomen dat het naar 2017 en 2018 wordt verschoven, naar de volgende legislatuur, ook vanwege budgettaire redenen waar u niet graag mee geconfronteerd wordt. En u hebt al genoeg zorgen op budgettair vlak, zo heb ik vanmorgen gelezen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, het beleidskader gaat er inderdaad van uit dat een uitbreiding van de studieomvang van een masteropleiding slechts opportuun is als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Dat was ook al zo in de huidige decretale procedure. Ieder aanvraagdossier zal ook in de toekomst individueel op decretaal vastgelegde criteria getoetst worden. Slechts op basis van kwalitatieve criteria zal er positief worden ingegaan op de aanvraag tot uitbreiding van de studieomvang. Er zijn immers geen gegronde argumenten om op een generieke manier voor alle opleidingen en finaliteiten binnen een opleiding over te gaan tot een uitbreiding van de studieomvang.

Binnen de Europese hogeronderwijsruimte is er voldoende plaats voor differentiatie inzake aantal studiepunten en finaliteiten van opleidingen. We kiezen voor een systeem waarbij onze internationale positie in het hoger onderwijs gevrijwaard blijft, zonder dat dit tot een onnodige belasting van de verschillende maatschappelijke actoren leidt. Daar bedoelen we ook de ouders mee. Want daar ontstaat het misverstand. Je moet rekening houden met de financiële gevolgen van zo'n beslissing, want het betekent wel iets voor de studenten, het betekent iets voor de arbeidsmarkt op macroniveau en het betekent ook iets voor de ouders. Op basis van deze financiële overweging mag je niet zeggen dat je het niet zult doen, maar je moet het wel meenemen in de afweging, zeker als je naar de voorwaarden kijkt: is het echt relevant of niet? Het is geen neutrale operatie voor gezinnen en voor de samenleving, dus vanuit de overheid vinden wij dat we daar behoedzaam mee moeten omgaan. Maar als het nodig is, dan moet het ook gebeuren, en zo hebben wij het ook beslist.

Met de instellingen zal in de eerste helft van 2013 het debat over een mogelijke vermindering van de studieomvang gevoerd worden. Dat is niet om een jobbeweging te doen. Maar als je toch een grondige oefening maakt, en je kijkt naar toekomstige opleidingen die mogelijk verlengd kunnen worden, maar je hebt al verlengde opleidingen, dan is het toch logisch dat men zich afvraagt of de verlenging nog nodig is in de huidige context. Is het zo, dan blijft het, maar is het niet meer nodig, dan is het niet meer nodig. Dat zal samen met de instellingen gebeuren, maar dat is geen jobbeweging.

Wie er vragende partij is? Er zijn veel verschillende meningen, ook binnen de instellingen en tussen de verschillende instellingen. Er is geen eensgezindheid. Daarom hebben we nu een goed standpunt ingenomen. Het is perfect mogelijk dat er in een bepaalde universiteit een

aantal mensen voor zijn, en dat er anderen radicaal tegen, of on the record voor en off the record tegen. Dat kan allemaal. Er zijn veel varianten in dit dossier mogelijk.

In het decreet zal dan ook een procedure voor de vermindering van de studieomvang voorzien worden. Enerzijds zullen de instellingen zelf een aanvraag hiertoe kunnen indienen, anderzijds zal de Vlaamse Regering ook zelf kunnen beslissen om de omvang van een opleiding te verminderen om op die manier de bij of krachtens de wet, het decreet of de Europese richtlijnen vastgelegde voorwaarden of richtlijnen met betrekking tot de studieomvang te realiseren. Momenteel bevat het decreet tevens al een mogelijkheid tot studieduurverkorting; nieuw is dit dus niet.

De beslissing tot verlenging is in eerste instantie gebaseerd op wat een afgestudeerde in een bepaalde opleiding nodig heeft om uit te stromen naar de arbeidsmarkt, of om zich verder in een onderzoeksomgeving te kunnen ontwikkelen – doctoraat, research & development (R&D) van bedrijven – of om een inhoudelijke verdieping mogelijk te maken. De leerresultaten staan hierin centraal. De lengte van een opleiding is slechts een middel om die doelstelling te bereiken en is dus geen doelstelling op zich. In het debat had ik soms de indruk dat het bij sommigen een doelstelling op zich werd. Het is gewoon een middel om tot leerresultaten te komen: leerresultaten die nodig zijn om een volwaardig diploma te hebben waarmee je iets kunt doen op de arbeidsmarkt. Dat is ons grote uitgangspunt.

Er moet een benchmarking gebeuren met het beoogde eindniveau van voldoende representatieve, vergelijkbare opleidingen in het buitenland – dat lijkt me logisch –, uiteraard ook rekening houdende met het beginkwalificatieniveau voor deze opleidingen. Dit betekent dus dat ook de relatie met de bacheloropleiding mee in beschouwing moet worden genomen. Ook dit is een evidentie die we moeten bekijken. Het is niet de bedoeling om voor de benchmark landen te kiezen buiten de Europese hogeronderwijsruimte. Het best kan men kiezen voor landen met een gelijkaardig hogeronderwijssysteem, vergelijkbare instroom enzovoort. Ook houdt men best rekening met de duur van de bacheloropleiding in die landen en met de oriëntatie van de opleiding: academisch versus professioneel. De instellingen moeten ook aantonen wat de internationaal gangbare leerresultaten van de vergelijkbare buitenlandse opleidingen zijn.

De aanvragen tot uitbreiding van de studieomvang van de masteropleidingen moeten worden gemotiveerd aan de hand van de criteria die decretaal zullen worden vastgelegd, en moeten worden onderbouwd aan de hand van verifieerbaar feitenmateriaal. De instellingen zullen moeten kunnen aantonen dat de studieomvang van vergelijkbare opleidingen in de Europese hogeronderwijsruimte meer dan 60 studiepunten bedraagt en dat de leerresultaten van de masteropleiding van 60 studiepunten niet meer beantwoorden aan wat internationaal gangbaar is, ofwel dat de leerresultaten van de bestaande masteropleidingen niet kunnen worden bereikt binnen de huidige studieomvang. Dat is de logica ter zake.

In beide gevallen dient er bovendien aangetoond te worden dat de internationale en nationale arbeidsmarkt voor afgestudeerden het beheersen van algemene en specifieke beroepsgerichte competenties vraagt die samen met de vakinhoudelijke competenties niet kunnen worden bereikt binnen de huidige studieomvang. De aanvragen voor een onderzoeksmaster zullen moeten worden gemotiveerd aan de hand van een aantal specifieke criteria zoals de verwachte doorstroom naar onderzoekscarrières, het feit dat de opleiding aansluit bij de onderzoekszwaartepunten van de instelling en het feit dat het beoogde eindniveau van de opleiding aansluit bij het eindniveau dat internationaal gangbaar is voor een onderzoeksmaster.

De Vlaamse Regering heeft mij op 14 december 2012 belast met de taak om het principiële akkoord over het beleidskader voor de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleidingen uit te werken in decretaal teksten. We zijn dan ook meteen gestart met de voorbereiding van het noodzakelijke wetgevend werk.

De basis hiervoor vormt het ontwerp van decretale bepalingen zoals reeds overlegd in een VLUHR-werkgroep (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad) met vertegenwoordigers van de hogescholen en universiteiten. Een eerste ontwerp van decretale bepalingen werd op 21 december 2012 reeds aan de rectoren en algemeen directeurs bezorgd.

In afwachting van het definitieve decreet, dat uiteraard ook bepalingen met betrekking tot financiering zal bevatten en dat ik zo spoedig mogelijk tracht te doen goedkeuren, biedt dit reeds een vertrekbasis voor de voorbereiding van het opstellen van eventuele aanvraagdossiers voor de uitbreiding van de studieomvang. Aan de rectoren en algemeen directeurs hebben we eveneens aangeboden dat mijn medewerkers het beleidskader en de ontwerp teksten van het decreet zouden komen toelichten, in de loop van januari 2013. Daar werd ook op ingegaan. Dat gebeurt nu. Dat betekent dat het wetgevend proces zeker dit jaar afgerond zal zijn.

Mijnheer De Meyer, ik neem de bekommernis met betrekking tot de ingenieurs mee in overweging. Dat was ook de bedoeling van uw opmerking, denk ik.

Mijnheer Bouckaert, u hebt me gevraagd waarom dit pas vanaf het academiejaar 2017-2018 in werking treedt. Dat is gewoon een kwestie van logisch redeneren. De aanvragen moeten worden ingediend. Daarover moet worden beslist. Als dat ingaat, dan moet daarover informatie worden gegeven. We zijn er dus van uitgegaan dat dit eigenlijk maar op dat moment kan starten. Dat is trouwens ook een heel uitdrukkelijke vraag van de studenten geweest. Als men start met een verlengde opleiding, dan begint men eerst met de bachelor en pas dan gaat men instromen. Dat mechanisme wordt dus gevolgd. Dit heeft dus niets te maken met besparingen, maar alles met praktische redenen en het willen geven van de nodige voorbereidingstijd.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik dank u voor dat zeer uitgebreide antwoord. Ik ben zeer tevreden dat u sterk de klemtoon legt op de voorwaarden. Dit moet relevant zijn. Het is uiterst belangrijk dat al de criteria die u hebt aangegeven, grondig worden onderzocht. Verlengen om te verlengen gaat inderdaad niet op. Dat zou bijzonder dom zijn voor studenten, voor ouders, voor iedereen die met het onderwijs te maken heeft.

U zegt dat het overleg met de instellingen loopt. Er zijn natuurlijk heel wat verschillende meningen daarover. Is er eigenlijk nog wel een concrete vraag om die verlengingen mogelijk te maken? Wat is uw aanvoelen ter zake? U hebt het ook gehad over verkorten. De totaliteit wordt bekeken. Is er in het algemeen een redelijke vraag om een aantal opleidingen toch wel te verlengen? Of wordt dat overdreven? Misschien is dat een element waarover wordt nagedacht, maar dat in de feiten eigenlijk veel minder een rol speelt.

Minister Pascal Smet: Ja, er is een concrete vraag.

De heer Boudewijn Bouckaert: Meer dan één.

Minister Pascal Smet: Meer dan één.

Mevrouw Vera Celis: Het overleg met de instellingen is bezig. Zal dat een half jaar in beslag nemen?

Minister Pascal Smet: Veel minder. Dat zal voor de komende maand zijn.

Mevrouw Vera Celis: En dan wordt dat afgerond.

Minister Pascal Smet: Dan zullen de definitieve teksten worden gefinaliseerd.

Mevrouw Vera Celis: Ik dank u voor dat antwoord. Daar is sterk over nagedacht.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, uiteraard vind ik het vriendelijk dat u die bemerkingen mee in overweging neemt, maar mag ik dat zo interpreteren dat dit vrijblijvend is? Of mag ik het zo interpreteren dat u vindt dat Agoria een aantal verstandige opmerkingen heeft gemaakt, waarover toch wel eens moet worden nagedacht in de verdere besluitvorming?

Minister Pascal Smet: Ik denk dat het profielverschil zeker moet worden behouden. Dat heb ik eerder al gezegd. Iedereen is het daar ook over eens. Er is ook een heel debat gevoerd toen we die integratie hebben gedaan. Uiteindelijk is ervoor gekozen om dit toch te integreren, omdat dat een betere garantie op profielbewaking was. Men was bang dat men anders toch langzaam naar elkaar toe zou groeien. Op dat punt heeft Agoria gelijk. Ik kan vandaag echter geen uitspraak doen over hoe dat nu concreet moet worden vertaald in concrete dossiers. Ik wil dat ook niet doen. Het principe dat er een duidelijk profielonderscheid moet zijn, was echter een van de voorwaarden in heel het integratiedebat. Daarover zijn we het eens.

De heer Jos De Meyer: Ik dank u.

De heer Boudewijn Bouckaert: Elke verlenging van vier naar vijf jaar genereert een surplus. Wie een jaartje langer studeert, is beter gevormd. Dat hopen we toch. Alleen bestaat bij de universiteiten de neiging om alleen naar dat surplus te kijken, en niet naar de kosten. De minister heeft daar volkomen gelijk in. Als de kosten groter zijn dan het surplus, dan moet men het niet doen. Als men goed kan aantonen dat het surplus dat men daarmee genereert, groter is dan de kosten, dan moet men het wel doen. Die redenering moet men aanhouden. Universiteiten hebben natuurlijk ook hun belangen. Ze negeren dikwijls de kosten en overdrijven het surplus. Bij het beleid is misschien enigszins het omgekeerde het geval. Zo moet dit worden bekeken.

Mevrouw Sabine Poleyn: U bent intussen met emeritaat.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ken de beide werelden enigszins, en die hebben allebei hun gevoeligheden. Uiteindelijk moeten die worden verzoend wanneer over die dossiers wordt beslist.

Ik steun ook volledig de opmerking van de heer De Meyer. De redenering die de heer De Pril aanvoert, getuigt van zeer veel gezond verstand. In het integratiedossier moeten die twee profielen behouden blijven. Dat is hier terecht beklemtoond. Voor mij was dat een van de gevaren van de integratie. We zullen zien hoe dat loopt. Bij onderwijsverstrekkers zou er druk kunnen ontstaan om dat profiel te laten varen en 'op dezelfde hoogte te komen' als de burgerlijk ingenieurs en zo.

Minister, u zegt dat het feit dat dit zo lang zal duren, tot 2017-2018, meer te maken heeft met de cyclus van de beleidsbeslissingen. Goed, dan is dat maar zo, maar dan moet u misschien toch wel de libellering enigszins veranderen. Dat de student bij de aanvang van de opleiding moet weten wat de totale studieduur is, is geen reden. Men kan dat gerust vroeger invoeren. De studenten weten hoe dan ook toch hoe lang hun totale studieduur is. U zou dat enigszins moeten aanpassen, want dat is op zich geen reden om dat uit te stellen tot 2017-2018.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs bij financiering op basis van kwantitatieve outputgegevens - 540 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de impact van het Financieringsdecreet op de kwaliteit van de onderwijsopdracht en de maatschappelijke dienstverlening van het hoger onderwijs - 548 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, geachte leden, in De Standaard van 3 januari wordt bericht over een nota die Rudi Verheyen, oud-rector van de Universiteit Antwerpen, heeft geschreven over de kwaliteit van het Vlaamse hoger onderwijs. Daarin stelt hij dat die kwaliteit nog steeds goed is, maar wel achteruitgaat. De oorzaak daarvan ligt volgens hem bij het beleid, dat regels bedenkt die vaak perverse effecten hebben. Instellingen worden gefinancierd om wat ze bereiken, maar het totale budget ervoor ligt vast. Ook in het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) van 13 november 2012 over de uitdagingen voor het Vlaamse hoger onderwijs wordt dat aangestipt. Ik citeer: “Een (...) belangrijke ontwikkeling is het gebruik van prestatie-indicatoren voor de financiering (...) binnen een quasi gesloten enveloppe.” Als het totaalbudget gelijk blijft, dan zou een financiering volgens prestatie-indicatoren kunnen leiden tot een onderling opbod, waarbij het aantal verstrekte diploma's of het aantal publicaties belangrijker wordt dan de kwaliteit ervan. Dat is eigenlijk de essentie van de kritiek die wordt geuit.

Minister, op welke manier moet de huidige interne en externe kwaliteitsbewaking van het Vlaamse hoger onderwijs een benedenwaartse nivellering tegengaan? De Vlor pleit in zijn advies van november ook voor een inhaalbeweging met betrekking tot de ‘eerste geldstroom’ voor hoger onderwijs, zodat dat onderwijs ook in de toekomst in Vlaanderen een voldoende hoog kwantitatief en kwalitatief niveau kan blijven leveren. Volgens de Vlor is in Vlaanderen nu in ongeveer 1,2 procent van het bruto regionaal product voorzien voor die eerste geldstroom voor het hoger onderwijs, terwijl dat in de Verenigde Staten bijvoorbeeld 2,9 procent zou zijn. De Vlor pleit voor een eerste geldstroom, die overeenkomt met 2 procent van het bruto regionaal product. Minister, hoe staat u tegenover dit deel van het Vlor-advies?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, collega's, het decreet op de financiering van het hoger onderwijs van 2008 introduceerde in de financiering een combinatie van input- en outputfinanciering. Daarnaast werd ook aan elk studiegebied een puntengewicht toegekend. Het decreet voorzag in een evaluatie tegen 2014.

In mijn vraag om uitleg van 13 oktober 2011 vroeg ik om bij de evaluatie ook na te gaan wat de impact is van het Financieringsdecreet op de verhouding tussen de drie opdrachten van het hoger onderwijs: onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Herinner u het debat: mijn bekommernis was vooral dat we regelmatig signalen ontvangen dat de financiering het onderzoek heel sterk stimuleert, wat positief is, maar misschien soms te weinig de kwaliteit van het onderwijs en de maatschappelijke dienstverlening stimuleert.

Minister, in uw antwoord kondigde u aan dat u in 2012 een eerste evaluatie zou doorvoeren en dat de uitkomst van deze evaluatie zou worden samengebracht met de evaluatie van het Flexibiliseringsdecreet. Daarnaast zou u in de eerste helft van 2012 samen met de instellingen een evaluatiekader opmaken en een aanpak uitwerken voor het uitvoeren van de vergelijking tussen de puntengewichten in het financieringsmodel, in de internationale modellen en de interne allocatiemodellen van de instellingen.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag van februari 2012 over de waardering van de maatschappelijke opdracht van het hoger onderwijs en over het Nederlandse rapport 'kwaliteitsindicatoren voor onderzoek in de geesteswetenschappen' verwees u naar een aantal waardevolle voorstellen die op dat moment werden uitgetest in twee pilots. Het eindrapport van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), waarin de resultaten van die projecten waren verwerkt, zou in april 2012 verschijnen en dit zou u bij de evaluatie van het Financieringsdecreet meenemen.

Ik wil ten slotte ook verwijzen naar de beleidsbrief bij onderwijsdoelstelling (OD) 7.8. U kondigde daarin aan dat u nagaan of het Financieringsdecreet van het hoger onderwijs de vooropgestelde doelstellingen realiseert. Minister, wat is de stand van zaken van de evaluatie van het Financieringsdecreet? Wie voert die evaluatie uit? Werd er intussen een evaluatiekader en een aanpak uitgewerkt? En dan de belangrijkste vraag: zult u ook de impact ervan op de verhouding tussen de drie opdrachten van het hoger onderwijs meten? In wat ik er tot nu toe over heb gelezen, kan ik dat er niet uit afleiden. Impliciet kan dit iets zeggen over de kwaliteit van de onderwijsopdracht en de maatschappelijke dienstverleningsopdracht.

Minister, wat zijn de resultaten van de zogenaamde pilots in Nederland die uitproberen hoe de maatschappelijke opdracht van het hoger onderwijs kan worden gevaloriseerd? Zullen die worden meegenomen in de evaluatie van het Financieringsdecreet? Meent u dat we met het systeem van kwaliteitszorg en accreditatie de kwaliteit van ons hoger onderwijs voldoende kunnen bewaken? Hiermee wil ik ingaan op de vraag van de heer De Meyer en het debat dat werd aangetrokken door Rudi Verheyen van de Universiteit Antwerpen (UA). Hoe staat u tegenover de aanbevelingen van de Vlor?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: De media hebben van die nota gebruik gemaakt om een zwart-witverhaal op te hangen. Hoewel het rapport in die media wordt voorgesteld als een kaakslag voor de bestaande kwaliteit in het hoger onderwijs, is dat beeld minstens ongenueanceerd te noemen wanneer we de conclusie lezen. Ik citeer: "Alle indicatoren in acht genomen scoort Vlaanderen voor wat de kwaliteit van het hoger onderwijs betreft goed tot zeer goed in de Europese context."

Nu even naar de kern daarvan. Professor Verheyen stelt dat de democratisering een gebrek aan selectie inhoudt en dus een nivellering en een voorgetrokken elite bewerkstelligt. Is dat gebrek aan die selectie niet net het oogpunt van die diplomazondvloed?

Het tweede knelpunt is de financiële regeling, zowel voor de omkadering van de instelling als voor de studenten. Zo waren de effecten van de outputfinanciering van bij het begin eigenlijk al voorspelbaar.

Het laatste punt dat ik wil aanhalen, is het groot aantal veranderingen. Als we een optelsom maken van halfweg de jaren 90 tot nu, dan is de uitkomst hallucinant. We kunnen moeilijk verwachten dat alles gesmeerd loopt. Er wordt zo snel en veel naar de toekomst gekeken, dat er weinig of zelfs geen rekening wordt gehouden met waar men vandaan komt, wat de impact en de effecten zijn, of er voldoende rust en draagkracht is om weer een volgende verandering in te voeren. Enkele jaren geleden behoorde het hoger onderwijs nog tot de meest stresserende jobs. Ik kan dat goed begrijpen als ik zie hoeveel veranderingen er zijn geweest.

Minister Pascal Smet: Stresserende job?

Mevrouw Katleen Martens: Ja, in Vlaanderen. Een job in het hoger onderwijs is een van de meest stresserende jobs in Vlaanderen.

Mevrouw Poleyn vraagt naar een evaluatie van het Financieringsdecreet. Misschien is het wel nodig om een evaluatie van alle structurele wijzigingen van de laatste vijftien jaar te maken. Minister, hoe ziet u het verband van al die overheidsmaatregelen met de kwaliteit van het hoger onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De universiteiten hebben inderdaad een heel belangrijke taak inzake maatschappelijke dienstverlening. De valorisatie in de exacte en humane wetenschappen blijft een moeilijk punt. Dat is een ander verhaal dan de andere opleidingen. Ik zou dat als een knelpunt willen aanduiden en dat dan ook in interpretatie en evaluatie zo meenemen.

Wat ik hier in de marge nog wil aanhalen, is de manier waarop de maatschappelijke dienstverlening en het onderzoek dat ernaar wordt gedaan, verloopt. Publicaties en artikelen in het Nederlands is ook een element dat telkens terugkomt. Dat wordt weinig belangrijk geacht. In de hoorzitting van 2010 heeft professor Loobuyck daar heel terecht een opmerking over gemaakt. Als hij een cursus wil schrijven omdat er geen goede Nederlandstalige cursus beschikbaar is, wordt dat weggelachen. Dat is toch ook een element dat we in deze discussie onder de aandacht moeten houden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dit is een heel belangrijk onderwerp. We stoppen heel veel geld in de universiteiten opdat ze de verwachte kwaliteit zouden blijven leveren. Wat de kritiek van Rudi Verheyen betreft, die gaat voor een groot deel in op het systeem van de outputfinanciering dat door voormalig minister Vandenbroucke is ingevoerd. We kennen allemaal de verhalen uit de leraarszalen van het secundair onderwijs: de wiskundeleraar die wordt gedwongen een student te laten slagen omdat de school anders leerlingen verliest. Dat is een typisch volksverhaal uit de Vlaamse leraarskamers. Iedereen heeft waarschijnlijk al zo'n anekdote gehoord.

De vraag is of dat ook in de universiteiten gebeurt. Is er ook een druk op professoren in deliberaties om toch maar de criteria te versoepelen om een grotere output te krijgen, zodat ze meer financiering hebben? Ik heb dit nog nooit ervaren, en ik heb ook geen weet van andere professoren die dat hebben ervaren. Daar moet ik eerlijk in zijn. Bij mijn weten is er vanuit de universiteiten geen institutionele druk om de examencriteria te versoepelen teneinde meer diploma's te fabriceren en meer geld binnen te krijgen.

Dat moet wel worden bewaakt, want we hebben nu nog een generatie van professoren die niet in het outputsysteem zijn grootgebracht en die nog altijd de oude, gezonde reflexen hebben. Het zou wel eens kunnen dat dat evolueert en dat men zich daarop gaat instellen. Dat moet alleszins worden bewaakt. Anderzijds is de outputfinanciering, gecombineerd met een inputfinanciering voor het eerste jaar, verdedigbaar. Puur op de inschrijvingen voortgaand, krijg je andere perverse effecten, die slechter zijn.

Een belangrijk punt voor de kwaliteit van het onderwijs is de kwaliteit van de instroom. Dat is hier al herhaaldelijk gezegd. In bepaalde richtingen zijn er te veel studenten in het eerste jaar bachelor die daar niet thuishoren en die daar met frustrerende resultaten worden geconfronteerd. Het jaagt de ouders en de samenleving op kosten. Dat moet echt worden aangepakt, met de hervorming van het secundair onderwijs maar ook met het voorstel van de oriëntatieproeven. De studenten moeten na het secundair onderwijs worden gegidst naar een plaats waar ze beter thuishoren. De begeleiding in het middelbaar onderwijs is besproken in de beleidsbrief. Er moet ook een betere 'gate keeping' aan de universiteit zijn, met de invoering van oriëntatieproeven. Als je met een beperkt aantal middelen en personeel zit, en je moet die inspanningen spreiden over zeer grote groepen, die achteraf toch kansloos blijken, dan kun je die middelen niet voor iets anders inzetten en daalt de algemene kwaliteit. Dat pijnpunt moet echt worden aangepakt.

Dat professoren aan de universiteit de hardst werkende mensen zijn, zal ik maar beamen, zeker? Maar ik wil het wel preciseren. Een universitaire job is zeer tijdconsumerend. Je kunt 's avonds bijna niet naar de televisie kijken. Je moet bijna altijd werken en heel veel zaken lezen. Daar kruipt heel veel tijd in. Maar in vergelijking met het bedrijfsleven is het geen zeer stresserende job. Daar moet men beslissingen nemen waarvan de gevolgen zeer hard kunnen zijn. Aan de universiteit is dat niet het geval. Je moet dat dus met een korreltje zout nemen.

Minister Pascal Smet: Dankzij de techniek vind ik hier meteen de Vacature van 9 januari 2013 terug met daarin een overzicht van de tien minst stresserende jobs van 2013. Op één staat: professor aan de universiteit! Een mooi salaris, een pak vakantiedagen, doorgroeimogelijkheden, weinig gezondheidsrisico, en in tegenstelling tot leerkrachten in het middelbaar krijgen professoren studenten voor zich die zelf gekozen hebben voor hun richting en die dus geïnteresseerd en enthousiast zijn. Een beetje merkwaardig is dat we op de tweede plaats kleermakers vinden. *(Gelach)*

Op de negende plaats staan de bibliothecarissen en op de tiende plaats de operatoren van een kolomboormachine. En dan heb je de meest stresserende jobs. Daar staat op één militair personeel, en op twee een generaal. Tiens, dat zal dan wel geen Belgische generaal zijn. *(Gelach)*

We moeten dit dus relativeren. Ik zal niet ontkennen dat er werkdruk en werklastverhoging is. Maar ik zal toch niet beweren dat het een van de meest stresserende jobs is.

Ik ga niet akkoord met de stelling van oud-rector Verheyen. De vraagstellers citeren de krant van maar één dag. De volgende dag stond in diezelfde krant een artikel waarin alle rectoren zeggen dat dat allemaal onzin is en dat het gewoon niet klopt. Je zult nu zeggen dat dat het establishment is, maar ze hebben nog andere terminologie gebruikt. Dat is een beetje een kwaal van deze tijd. Tegenwoordig kan om het even wie iets zeggen en of het nu klopt of niet, het komt er allemaal in als een waarheid, en dan heeft men het over de perceptie. En nu is men bezig met de perceptie dat de kwaliteit van het onderwijs aan het achteruitgaan is. Ja, maar de eerste verantwoordelijken daarvoor zijn wel die mensen en de universiteit zelf. Nog een kwaal van deze tijd: men vergeet altijd de context en het kader waarin we dingen organiseren.

Maar universiteiten zijn wel vrijhavens van vrijheid. Er is de academische vrijheid. Dat betekent ook dat zij de kwaliteitsbewakers op de eerste plaats zijn. Het is altijd gemakkelijk om de schuld op iemand anders te steken – nog een kwaal van deze tijd – maar in dezen zorgt de universiteit zelf voor de eerste kwaliteitsbewaking, zij is de verantwoordelijke voor de kwaliteit.

Professor emeritus, u hebt gelijk. Suggesteren dat professoren plotseling punten beginnen uit te delen en studenten laten passeren is een enorme belediging voor het professorenkorps. Het verbaast me dat niemand eens opmerkt dat zij de marionetten van het universiteitsbestuur zouden worden. Nu is het zo dat oud-rector Verheyen altijd een tegenstander is geweest van dat systeem. Zijn bijkomende agenda, die niet wordt gepubliceerd, zit daar voor een deel in. Wat hij zegt, deel ik niet en delen ook de specialisten van het Ministerie van Onderwijs niet, en ook de instellingen en – nog veel belangrijker – de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) niet.

Het is jammer dat dat in de krant heeft gestaan. Dat geeft weer eens een verkeerd beeld. Er is geen enkele indicatie dat de kwaliteit achteruit zou gaan. Nogmaals, het zijn de instellingen die in eerste instantie zelf voor de interne en externe kwaliteitszorg van het onderwijs instaan. Zij moeten permanent en op eigen initiatief toezien op de kwaliteit van hun eigen onderwijsactiviteiten. Dat is inherent aan de wijze waarop universitair onderwijs wordt georganiseerd. Daarnaast wordt de kwaliteit van de opleidingen in het hoger onderwijs via visitatiecommissies en de NVAO actief bewaakt. In deze visitatiecommissies zetelen internationale en onafhankelijke deskundigen en externe experts uit het beroepenveld. De commissie stelt vast of de opleiding al dan niet voldoet aan wat er internationaal gewenst en gangbaar is. Door deze externe blik en vergelijking met andere opleidingen wordt er veeleer voor kwaliteitsverbetering gezorgd dan dat er een nivellering naar onder zou ontstaan.

Dat het systeem werkt, blijkt uit het feit dat er een beperkt aantal negatieve accreditatiebesluiten zijn. In dat geval kan de instelling een tijdelijke erkenning aanvragen op basis van een verbeterplan.

In dat verband wil ik erop wijzen dat het Vlaams Parlement vorig jaar een nieuw systeem van kwaliteitszorg en accreditatie heeft doorgevoerd. Een van de vernieuwingen is dat er vanaf het begin van het academiejaar 2015-2016 een instellingsreview komt in het Vlaamse hoger onderwijs. Dit betekent dat er een periodieke evaluatie door een externe commissie zal plaatsvinden van de beleidsprocessen die een instelling opzet om te garanderen dat ze haar kerntaken onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening op een kwaliteitsvolle manier kan uitvoeren. De focus zal daar liggen op het onderwijsbeleid. Ik ben ervan overtuigd dat van deze instellingsreviews een stimulerend effect zal uitgaan op de kwaliteit in het hoger onderwijs en dat dit kwaliteitsverhogend zal werken.

Bovendien stelt de nieuwe regelgeving dat de Vlaamse Regering minstens om de vijf jaar vergelijkende analyses zal uitvoeren van de visitatierapporten en van de accreditatierapporten alsook systeembrede analyses op basis van die rapporten. Je kunt dus niet stellen dat de kwaliteit niet wordt opgevolgd. Er is geen indicatie dat dit het geval zou zijn. Ik vind dat zelfs oud-rectoren moeten oppassen dat ze niet zomaar lichtzinnig dingen zeggen, al of niet omwille van agenda's uit het verleden. Dat is bijzonder betreurenswaardig, temeer omdat mensen het op de duur ook niet meer weten: de ene dag is het dit, de volgende dag iets anders en de dag daarna weer iets anders. Maar de kwaliteit van ons onderwijs is nog altijd zeer goed.

Dat wil niet zeggen dat er geen dingen opnieuw moeten worden bekeken, dat er geen spanning op zit. Maar ook dat is de verantwoordelijkheid van de universiteiten. Het zal u niet ontgaan zijn, en ik heb dit ook aan de Vlaamse universiteiten gevraagd, dat door de digitale revolutie op dit moment in de wereld het concept universiteit, en hoe dit ingevuld wordt, aan het begin staat van een revolutie. Ik hoop dat onze Vlaamse universiteiten goed beseffen dat dit volop internationaal bezig is, en dat we moeten kijken hoe we hier in de toekomst mee omgaan. Maar ik heb geen indicator, en diegenen die vinden dat er wel indicatoren zijn, die wil ik dan wel graag horen.

Wat de vraag over de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) betreft, we werken momenteel aan een reactie op het advies van de Vlor. Gelet op de omvang van dit advies en op de verschillende andere punten, wil ik vandaag enkel ingaan op uw concrete vraag over de financiering. De Vlor pleit inderdaad voor een inhaalbeweging voor de eerste geldstroom, maar de geciteerde 1,2 procent en 2 procent slaan op de totale bestedingen in het hoger onderwijs, zowel van de overheid als van de private sector. Een stijging van 1,2 procent naar 2 procent vergt niet enkel bijkomende overheidsinvesteringen, maar kan eventueel gedeeltelijk ook gerealiseerd worden met bijkomende middelen van de privésector (gezinnen, bedrijven, giften) en dit conform het Europese streefdoel.

In het Vlaamse regeerakkoord van 2009 werd over de 2 procentnorm het volgende opgenomen: “De Europese doelstelling om 2% van het BRP aan het hoger onderwijs te besteden, hebben we in Vlaanderen nog niet bereikt. Daarom zetten we de inspanningen voort om het budget voor het hoger onderwijs substantieel te verhogen met een stijging van 10% in de komende periode.” Ondertussen is er natuurlijk een financiële en economische crisis bij gekomen, dat zal u wel niet ontgaan zijn. Dit heeft heel wat budgettaire gevolgen voor Vlaanderen die bij het opstellen van het regeerakkoord niet werden ingecalculleerd.

Niettegenstaande deze crisis hebben wij voor de periode 2012-2025 in een bijkomende financiering voor het hoger onderwijs voorzien van in totaal afgerond 226 miljoen euro, waarvan ongeveer 110 miljoen euro tijdens deze legislatuur die enkel voor het hoger onderwijs is. Daarvan is er ongeveer 40 miljoen euro vanwege nieuwe bijkomende middelen, en 70 miljoen euro van de zogenaamde ‘kliks’, waarin is voorzien in het reguliere financieringsmechanisme. We hebben dit niet wegbezuinigd. Dat wil ik toch ook eens duidelijk opnieuw zeggen. Tijdens deze legislatuur wordt 110 miljoen euro extra in het hoger onderwijs geïnvesteerd. Dat is een belangrijke bijdrage.

We beseffen allen ook wel dat de financiële mogelijkheden de komende jaren niet zo evident zijn, dat er veel vragen zijn, en opmerkingen en suggesties. Er moeten keuzes gemaakt worden. Uit Europees onderzoek blijkt ook dat wij op het vlak van financiële autonomie en de mogelijkheden die we aan instellingen geven, in Vlaanderen de top zijn. We nemen geen overschotten of surplusen af van universiteiten of hogeronderwijsinstellingen. In andere landen is dat niet altijd per definitie zo. Wij geven wel de mogelijkheid om het geld te houden, ook al is het niet uitgegeven. Dat moeten we toch ook in het achterhoofd houden. Op het vlak van financiële autonomie zitten we dus wel aan de top in Vlaanderen.

Wat betreft de stand van zaken van de evaluatie van het Financieringsdecreet: de evaluatie wordt uitgevoerd door het Departement Onderwijs en Vorming, in nauwe samenwerking met het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS). De bestaande stuurgroep Hoger Onderwijs – onder voorzitterschap van Micheline Scheys, secretaris-generaal – zal instaan voor de globale strategische sturing, planning en coördinatie van de beleidsevaluatie. De stuurgroep staat ook in voor de validatie van de tussentijdse rapportering en het eindrapport. De betrokkenheid van de instellingen van hoger onderwijs zal geregeld worden via de oprichting van een algemene begeleidingscommissie en specifieke ad-hocklankbordgroepen per onderzoeksvraag.

Er is daarvoor een beleidskader uitgetekend. De stuurgroep hoger onderwijs heeft in het kader van deze beleidsevaluatie acht onderzoeksvragen goedgekeurd, ingedeeld volgens verschillende prioriteiten waarvoor telkens een strikte timing naar oplevering van tussentijdse- of eindrapporten werd vastgelegd, die achteraf gebundeld worden in een globaal beleidsevaluatierapport rond het financieringssysteem in het hoger onderwijs.

We zullen u de onderzoeksvragen bezorgen. Ze geven aan dat de nadruk in de evaluatie ligt op twee van de drie taken, namelijk onderwijs en onderzoek. Het huidige financieringsmechanisme bevat namelijk geen stimuli voor de derde opdracht, wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening. Dit is een element dat meegenomen zal worden in de beleidsaanbevelingen, gebaseerd op de resultaten van de evaluatie.

De resultaten van de pilots in Nederland zijn opgenomen in het rapport van de KNAW-commissie 'Kwaliteitsindicatoren voor de geesteswetenschappen. Naar een adequaat systeem voor de beoordeling van wetenschappelijk onderzoek'. Dit rapport beoogt het gebruik van een nieuw beoordelingssysteem voor onderzoek in de geesteswetenschappen te bevorderen, waarbij de ontwikkeling van indicatoren voor de maatschappelijke relevantie maar één aspect is.

De belangrijkste conclusies van het rapport zijn dat er brede steun is voor de voorstellen van de commissie, maar dat er nog ontwikkelwerk moet worden verricht, onder meer op het gebied van tijdschriftenclassificatie en indicatoren voor maatschappelijke relevantie. Uiteraard zal het rapport worden meegenomen als informatie bij de onderzoeksvraag waarbij de impact van de verschillende parameters in het kader van de financiering van het onderzoek bekeken worden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, u moet een vraag zeker niet altijd interpreteren als kritiek, of als een aanval, want dat was zeker niet de bedoeling.

Minister Pascal Smet: Nee, ik had het niet over u, maar over mijnheer Verheyen.

De heer Jos De Meyer: Een vraag is soms ook een kans om een opinie te geven, om een gedachtewisseling te hebben. Ik vond uw antwoord en het betoog van professor Bouckaert – want hij heeft in die functie gesproken – zeer interessant. Anderzijds, als in een gezaghebbende krant een gezaghebbende journalist een dergelijke opinie weergeeft, of als de Vlor – toch niet de eerste de beste speler in het onderwijsveld – bepaalde zaken stelt, dan denk ik dat een gedachtewisseling en verschillende opinies in deze onderwijscommissie heel

nuttig kunnen zijn. Een dergelijke vraag is dus eigenlijk een opportuniteit om die verschillende meningen naast elkaar te plaatsen. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, ik zou eerst nog twee algemene bedenkingen willen geven over het gevoerde debat. Voor de eerlijkheid van het debat, en wat perceptie en realiteit aangaat, vind ik het belangrijk een en ander te objectiveren. Wat de professoren betreft, hebben we vorig jaar in deze commissie een rapport gekregen waaruit bleek dat de werkdruk bij docenten aan de hogescholen heel hoog is. Ik veronderstel dat men daarnaar verwijst. Wat de kwaliteit van het hoger onderwijs betreft, hebt u een hele verdediging opgevoerd, die ik deels kan volgen. Maar het blijft wel een feit dat we een aantal signalen ontvangen – de heer De Meyer verwijst er ook naar – en het is belangrijk om een goede evaluatie te maken.

Als ik naar uw antwoord kijk, ben ik er daarom nog niet helemaal van overtuigd dat we, met de huidige evaluatie, wel over voldoende materiaal beschikken om na te gaan hoe we het decreet eventueel kunnen wijzigen op het vlak van de kwaliteit van het onderwijs en het zoeken naar het valoriseren van de maatschappelijke dienstverlening. Ik wil dit meegeven als belangrijke bekommernis, ook voor de stuurgroep en voor het departement dat de evaluatie uitvoert. Dat is tenslotte toch het beoogde doel: dat in de volgende legislatuur de volgende Onderwijscommissie en de volgende minister weten of er een probleem is bij Onderwijs of bij maatschappelijke dienstverlening, en hoe we dat probleem kunnen aanpakken.

Over flexibilisering heb ik niets gehoord. Professor Bouckaert haalde ook al aan dat het niveau van de instroom in het hoger onderwijs is gedaald: dat is een vaak gehoorde klacht. Ik vraag me dan, net als de minister af, hoe het komt dat studenten toch slagen na het eerste jaar. Het Flexibiliseringsdecreet heeft daar natuurlijk wel veel mee te maken. Men kan het eerste jaar eindeloos rekken over een aantal jaren en er is ook niet altijd een duidelijke deliberatiegroep meer. Er moet dus heel wat herbekeken worden. Ik wil er dus op aandringen om de evaluatie van het Flexibiliseringsdecreet parallel te laten lopen met het Financieringsdecreet.

Ik heb ook nog twee concrete vragen. U zei dat er elke vijf jaar een vergelijkende analyse zal gebeuren van de visitatierapporten. Dat is zeer interessant. Weet u wanneer dit de eerste keer zal gebeuren? U gaf ook aan dat de visitatiecommissie positieve of negatieve rapporten geeft. Weet u of er al veel negatieve zijn?

Minister Pascal Smet: Er zijn niet veel negatieve. Ik heb toevallig met de oud-voorzitter gesproken. Hij zegt dat de kwaliteit gewoon heel goed en heel hoog is. Het is geen verwijt naar jullie maar wanneer het goed is, mag het soms niet goed zijn. Als er een probleem is, moet je het aanpakken en je kop niet in het zand steken. Soms lijkt het alsof we masochistisch zijn en vinden dat dat wat goed is, niet goed mag zijn. Het is zoals met de kleuterparticipatie. We behoren met 98 procent tot de wereldtop. Er is nauwelijks een land in de wereld waar men het beter doet, maar toch creëert men een sfeer alsof er een bijzonder groot probleem is. Ik zal niet ontkennen dat er in die gevallen een probleem is, maar als je relateert en de context bekijkt – net zoals met het hoger onderwijs –, dan zitten we zeer goed.

Toen we twee jaar geleden de discussie voerden over de kwaliteit van het secundair onderwijs, heb ik gemerkt dat men twee dingen verwacht. De kwaliteit van het onderwijs op zich is zeer goed en ook van diegenen die slagen, maar bij de instroom is er soms een ander profiel en zijn er problemen. En dan zegt men dat de kwaliteit van het onderwijs niet goed is, maar men bedoelt eigenlijk iets anders. Begrijpt u wat ik wil zeggen? Men zegt dat de kwaliteit van het onderwijs achteruitgaat, terwijl dat niet blijkt, ook niet uit wat de studenten nu moeten kennen. Er is enorm veel kennis bijgekomen. Je kunt dus niet zeggen dat het achteruitgaat.

Nogmaals, ik wil niet ontkennen dat er soms wel wat problemen zijn, maar dan moeten we die ook aanpakken, goed benoemen en vooral juist benoemen en zeker geen algemene boodschappen de wereld insturen die nergens op gestoeld zijn.

Mevrouw Sabine Poleyn: Vandaar dat het belangrijk is dat de overheid die signalen oppikt, objectiveert en evaluaties uitvoert.

Minister Pascal Smet: Je moet ook tijd geven voor evaluaties. Ik ben het met u eens over de flexibilisering en dat we de outputfinanciering moeten opvolgen, maar je moet het allemaal wel een beetje de tijd geven. Die regelgeving is nog zeer recent. We hebben de neiging om recente regelgeving al na twee jaar opnieuw te wijzigen. Zo kom je misschien pas in stresssituaties. Als je ziet dat het manifest verkeerd loopt, moet je natuurlijk ingrijpen, maar soms hebben bepaalde dingen tijd nodig. Vandaar dat die evaluaties belangrijk zijn. We voeren die zeer gedegen en goed voorbereid uit. Het zal allicht aan de volgende regering zijn om er conclusies uit te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, u ziet dus wat zo'n stuk in een krant teweeg kan brengen. Misschien is het goed dat het regelmatig eens gebeurt, om een aantal dingen scherp te kunnen stellen. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Ik heb niet gezegd dat de krant alle dagen vol moet staan, maar het geeft ons wel de gelegenheid om de zaken eens scherp te stellen. Ik denk dat universiteiten zelf het best geplaatst zijn om de kwaliteit van hun opleidingen in te schatten. Het gaat natuurlijk om universiteiten in 2013 en om studenten in 2013. We moeten rekening houden met de mogelijkheden en de eisen die er nu zijn. Vroeger was een kleuterschool een bewaarschool, niet te vergelijken met wat de kleuters nu kennen en kunnen. De discussie was zeker zeer boeiend om een aantal zaken te definiëren en om gerust te kunnen zijn dat onze opleidingen inderdaad tot de beste van de wereld behoren.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Minister, ik heb even gegoogeld en ik kwam inderdaad uit bij de eerste link die u ook hebt aangehaald. Ik heb dan een andere zoekterm ingegeven en dan kom ik uit bij het rapport 'Werkdruk van de lectoren in de Vlaamse hogescholen', een syntheserapport van november 2010. De studie is uitgevoerd door het Regeringscommissariaat van het Vlaamse Hoger Onderwijs. Vanaf bladzijde 14 en volgende staat dat lector een van de meest stresserende jobs in Vlaanderen is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, u antwoordde met zeer grote stelligheid op de eerste vraag van de heer De Meyer dat er geen probleem is en dat de kwaliteit zeker niet achteruitgaat, maar we wachten natuurlijk nog op het evaluatierapport. Net zomin als je met stellige zekerheid kunt zeggen dat er een probleem is, kun je ook niet zeggen dat er geen probleem is. Het is dus belangrijk om de outputfinanciering te evalueren. Het staat blijkbaar op de rails, maar we wachten al een tijdje op de resultaten. Alvorens straffe uitspraken te doen in deze of gene richting, is enige voorzichtigheid geboden.

Het is niet onzinnig om te stellen dat er mogelijk wel problemen kunnen zijn met de outputfinanciering. Een probleem van kwaliteitsverlies moet worden onderzocht. Een tweede probleem – en dat hebben we vorige legislatuur bij monde van Jef Tavernier aangekaart bij de goedkeuring van het decreet – is dat het universiteiten totaal niet aanmoedigt om de diversiteit in de opleidingen aan te moedigen en door te voeren. Het is veel gemakkelijker om die 'gemakkelijke' studenten binnen te nemen in de universiteiten; de groep die het door sociaal-economische achterstand moeilijker heeft en eventueel schoolse achterstand heeft opgelopen, wordt op die manier zeer weinig aangemoedigd. Dat probleem is ook aangegeven. De tweede democratiseringsgolf in universiteiten en hoger onderwijs wordt door zo'n

outputfinanciering weinig aangemoedigd omdat het voor universiteiten gemakkelijker is om studenten zonder ‘risico’ op te nemen. (*Opmerkingen*)

Jawel, ik denk dat dat een feit is. Er worden zeer weinig inspanningen gedaan. Er is nauwelijks sprake van diversiteit in universiteiten en zelfs hogescholen. Er worden hier en daar misschien wat kleine inspanningen gedaan, maar er zijn zeer weinig resultaten.

Er was ook sprake van een Aanmoedigingsfonds, waarvan telkens werd gezegd dat het veel te weinig aanmoedigt om de nodige inspanningen te leveren. Ik ben het met de heer Bouckaert eens: in het eerste jaar zijn er zeer veel studenten omdat men zagezegd zegt dat de drempel zeer laag is, maar welke studenten zijn dat? Dat zijn witte studenten met hoger opgeleide ouders waarvan men niet kan zeggen of ze op basis van hun capaciteiten geschikt zijn voor het universitair onderwijs. Hetzelfde probleem is er bij het secundair onderwijs. Men stroomt door op basis van sociaal-economische gegevens en kenmerken, maar niet op basis van capaciteiten en interesses. Er is dus een gelijkaardig probleem in de universiteiten en het secundair onderwijs. Men dacht dat te kunnen keren, maar de outputfinanciering werkt dat tegen en het Aanmoedigingsfonds doet ook onvoldoende om het tij te keren. Dat is ook een reden om goed te evalueren.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik ben het eigenlijk helemaal niet eens met wat mevrouw Meuleman zegt.

Ik denk dat de universiteiten helemaal niet bepalen wie instroomt. Bij inschrijving heeft de universiteit geen enkel middel om iemand tegen te houden, behalve voor de richting geneeskunde, tot mijn grote spijt – en ik heb dat hier nooit onder stoelen of banken gestoken. Als er een outputfinanciering is, is het nogal duidelijk dat een onderwijsinrichter alle middelen moet aanwenden om ervoor te zorgen dat de studenten die instromen, ook uitstromen. Dat lijkt me een heel logisch gevolg.

Ik zie op het terrein dat universiteiten wel inspanningen doen om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk studenten die instromen, slagen. Een voorbeeld daarvan is de studiebegeleiding. Toen ik studeerde, was dat veel minder dan vandaag. Er zijn dus op het veld wel degelijk aanpassingen en wijzigingen in de mentaliteit te vinden.

Ik meen echter dat het nog steeds te weinig is. Er wordt hier gezegd dat het niveau van de instroom verlaagt. Ik zou dat niet zo durven te stellen. Ik denk wel dat het verandert. Jongeren die instromen, hebben niet altijd de correcte opleiding of voorbereiding gehad om universitaire studies aan te vatten, maar dat is niet noodzakelijk hetzelfde als zeggen dat hun niveau te laag is. Ze zullen een inhaalmanoeuvre moeten doen, en daar moeten we heel zorgzaam voor zijn. Kunnen we dat bijsturen met een oriënteringsproef? Ik weet het niet, ik sta open voor de discussie. We moeten in elk geval goed uitkijken waarop we willen testen. Dat mag zeker niet de voorkennis van de student betreffen. We moeten daar heel voorzichtig mee omspringen.

Minister, u stelde daarnet dat zomaar zeggen dat er een kwaliteitsvermindering is in de opleidingen, een belediging is voor de professoren die zich elke dag inzetten om goed onderwijs aan te bieden. Wel, ik vind het ook een belediging voor de studenten. Als ik op dit eigenste ogenblik zie hoe ze zich moeten inspannen om examens af te leggen, wat er allemaal van hen verwacht wordt, niet alleen inzake kennis, maar ook wat ze moeten kunnen en presteren, denk ik persoonlijk dat er nog altijd heel grote inspanningen verwacht én geleverd worden, en dat diploma's vandaag nog steeds niet zomaar uitgereikt worden, of 'uitgedeeld', zoals men het hier op sommige banken wil laten uitschijnen.

Ik ben voor een evaluatie en voor een bewaking van kwaliteit, maar laat ons alstublieft niet vervallen in zwart-witverhalen, want dat doet iedereen die vandaag in het onderwijs tewerk is gesteld, zowel in het lager, secundair als hoger, en alle studenten oneer aan.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik begrijp de opmerkingen van mevrouw Meuleman niet. Ze grijpt het Aanmoedigingsfonds aan, dat een middel is voor universiteiten en hogescholen om juist de diversiteit in het onderwijs te bevorderen. Als het Aanmoedigingsfonds goed wordt gebruikt, om de studenten te begeleiden die een tekort hebben, via de juiste studiebegeleiding, kan dat in het voordeel van de universiteiten uitdraaien, in die zin dat de outputfinanciering in hun voordeel werkt. Ik begrijp dus niet waarom het Aanmoedigingsfonds hier aangegrepen wordt om de outputfinanciering in vraag te stellen.

Minister, we hebben hier al eerder gesteld dat moet worden bekeken hoe het Aanmoedigingsfonds wordt aangewend en wat de impact ervan is. Een evaluatie dringt zich nu toch wel op, zodat we de resultaten hier in de commissie kunnen bespreken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Wat u zegt over het Aanmoedigingsfonds, klopt. Het moet grondig herbekeken worden. Dat vergt meer tijd dan we oorspronkelijk hadden gedacht, juist omdat we het grondig willen doen.

Mevrouw Meuleman, u stelt dat u lang hebt moeten wachten op de evaluatie. Dat klopt niet. Die termijn is decretaal bepaald. We voeren dat uit, dat zit perfect op schema. Dat is dus geen kwestie van langer moeten wachten. U moet nieuwe regelgeving ook de tijd geven om uitgevoerd te kunnen worden.

U zegt ook dat ik niet weet of de kwaliteit gestegen of gedaald is, maar ik weet dat wel. Ik ga ervan uit dat mensen van het Ministerie van Onderwijs, de rectoren, associatievoorzitters en zo meer, mensen zijn die weten wat ze zeggen. Het wil niet zeggen dat er geen probleem is qua instroomprofiel van studenten, maar dat is nog iets anders dan zeggen dat de kwaliteit van het hoger onderwijs achteruitgaat, dat de waarde van een diploma dat men haalt, achteruitgaat. Dat is niet zo. Houd er dus mee op om dat zomaar te beweren.

Bovendien klopt uw redenering over de diversiteit en de democratiseringsgolf niet. Ik ben het met u eens dat er inspanningen moeten gebeuren, maar als we de logica van uw redenering volgen, zouden de instellingen, als studenten toch starten, er juist alles aan doen om ervoor te zorgen dat de student doorgaat in een systeem van outputfinanciering. Dat was trouwens een van de redenen waarom het parlement in de vorige legislatuur dat zo heeft ingevoerd. Er zit dus een denkfout in uw redenering. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

De belangrijkste reden waarom de studenten die nieuwe Belgen zijn, niet slagen, is omdat het niveau van hun Nederlands niet zo goed is. Dat is niet omdat ze minder slim zouden zijn. Ook thuisomstandigheden spelen mee. Vaak gaat dat samen. Ik heb nu gezien dat Groen tegen het voorstel is om het niveau van het Nederlands van kinderen beter in te schatten. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

U bent er tegen dat we daar extra inspanningen voor willen doen. U hebt weer eens voor uw beurt gesproken, zonder u eerst goed te informeren over wat het allemaal inhoudt. Maar ik houd dat allemaal bij. Het zal een mooi rapport worden.

Het probleem is net dat veel van die kinderen op jonge leeftijd, onder andere door de thuistoestand, een taalachterstand opbouwen die ze in de rest van hun schoolopbouw niet meer inhalen. Dat heeft niets te maken met een fetisjisme. Wij zijn niet gefixeerd op het Nederlands, maar het Nederlands is wel de instructietaal bij ons, de gemeenschapstaal, de levenstaal. Als je kinderen goede kansen wilt geven, moet je daar ook iets aan doen. Dat is wat wij nu willen doen.

Natuurlijk gaan we niet alle kinderen in de Heizel in Brussel zetten en hen één test laten doen om te kijken of ze goed Nederlands kunnen of niet. Daarom spreken we ook over screening door de klassenraad. Dat zal natuurlijk variëren naargelang het kind.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studiefinanciering hoger onderwijs
- 451 (2012-2013)**

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, het decreet Studiefinanciering van 2007 legt de pedagogische voorwaarden vast om onder andere een studietoelage in het hoger onderwijs te kunnen krijgen. Artikel 21, paragraaf 1, van dat decreet bepaalt: “Iedere student kan een studietoelage krijgen voor het behalen van een diploma voor twee bachelors, een master, een specifieke lerarenopleiding, en voor het voltooien van een voorbereidingsprogramma en een schakelprogramma.”

Sinds 1 september 2004 is in Vlaanderen de bachelor-en-masterstructuur ingevoerd in het hoger onderwijs. Wanneer studenten uit de vroegere structuur hun kandidaatsdiploma omgevormd willen zien tot een bachelordiploma, moeten zij een extra jaar, een overgangsjaar, volgen. Daarvoor kan men een studietoelage aanvragen. Als men echter nog een andere bachelor wil volgen, heeft men geen recht meer op een studietoelage, omdat geoordeeld wordt dat er al voor twee bachelors een studietoelage is verkregen.

Met andere woorden: de andere onderwijsdecreten stellen het kandidaatsdiploma niet gelijk met een eerste bachelor, maar het Financieringsdecreet beschouwt het oude kandidaatsdiploma wel als een eerste bachelor. Doordat het overgangsjaar als een tweede bachelor wordt beschouwd, kan men geen studiefinanciering krijgen voor een tweede bachelor.

Minister, om welke reden wordt het kandidaatsdiploma in de onderwijsdecreten op een verschillende manier benaderd? Vindt u dat bij de behandeling van aanvraagdossiers voor studietoelagen een juiste interpretatie wordt gegeven aan dat overgangsjaar? Dit wijkt immers eigenlijk af van alle andere interpretaties in de andere decreten.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mevrouw Helsen, de beide decreten waarnaar u verwijst, het Structuurdecreet en het decreet Studiefinanciering, vertrekken van verschillende uitgangspunten en vanuit een andere context. De redenen waarom in het Structuurdecreet een oud kandidaatsdiploma niet werd gelijkgeschakeld met een bachelordiploma hebben onder meer betrekking op de studieduur – 2 jaar versus 3 jaar –, de verschillende beoogde leerresultaten, de verschillende inhoud en de opbouw van het opleidingsprogramma en de aansluiting met de vervolgopleiding – licentiaatsopleiding versus masteropleiding. Bij de invoering van de bachelor-en-masterstructuur werden de opleidingen grondig hervormd.

Het decreet Studiefinanciering is pas in werking getreden in 2007, en artikel 70 is dan ook een overgangsmaatregel om de studiegeschiedenis van studenten voor de inwerkingtreding van dit decreet in mindering te brengen van het studietoelagekrediet. Studiefinanciering wordt namelijk toegekend om de financiële drempels weg te werken in – onder meer – het hoger onderwijs. Op die manier kunnen ook minvermogende studenten een diploma hoger onderwijs behalen. Een student met twee kandidaats- of bachelordiploma's wordt als voldoende gewapend beschouwd om terecht te kunnen op de arbeidsmarkt of om een masteropleiding aan te vatten. Dit parlement vond in de vorige legislatuur dat dit zo was.

Het huidige decreet betreffende de studiefinanciering is ook duidelijk en helder. Artikel 21 moet samen worden gelezen met artikel 70 van hetzelfde decreet. Dat artikel zegt het volgende: “De diploma's en de opleidingen die de student vóór het academiejaar 2008-2009

behaald, respectievelijk voltooid, heeft, worden in rekening gebracht bij het bepalen of de student een studietoelage kan verkrijgen, zoals bedoeld in artikel 21, § 1.”

Daarbij moeten diverse bepalingen in acht worden genomen, die vervolgens worden opgesomd. Het probleem is dat die artikelen geen ruimte voor interpretatie laten. Het ‘overgangsjaar’ waarnaar u verwijst en die ook dikwijls ‘verkorte bacheloropleiding’ wordt genoemd, bestaat immers niet als dusdanig. Een verkorte bacheloropleiding is een gewone bacheloropleiding waarbij de student wordt vrijgesteld van het volgen van bepaalde vakken. Rekening houdend met artikel 70 betekent dit dat een student die reeds een kandidaatsdiploma heeft uitgebreid naar een bachelordiploma, twee bachelordiploma’s heeft, en er dus geen studiefinanciering kan worden verleend voor het volgen van een derde bacheloropleiding.

De interpretatie die wordt gegeven, vloeit dus voort uit de decreten. Dat is een keuze die men toen heeft gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, u geeft correct weer wat er in de decreten staat. Het ene decreet stelt echter heel duidelijk dat het kandidaatsdiploma niet gelijkstaat aan een bachelor, terwijl het andere decreet ervan uitgaat het toch wel mag worden beschouwd als een eerste bachelor. Daardoor kan een student die een lange tijd heeft stilgezeten en opnieuw een bijkomende opleiding wil volgen aan de universiteit, dat niet op dezelfde manier doet als studenten die later zijn begonnen en in de bachelor-en-masterstructuur zijn terechtgekomen. Dat is eigenlijk niet logisch. We kunnen ons afvragen of dat een juiste benadering is. Vroeger werden kandidaturen eigenlijk beschouwd als bachelors, maar door een wijziging in de structuur wordt daar momenteel toch wel anders mee omgegaan, zodat er geen gelijke behandeling is indien deze studenten een bijkomende bachelor volgen. Ze krijgen een jaar minder studiefinanciering in vergelijking met mensen die later zijn begonnen met hun opleiding. Op dat moment heeft de opleiding immers een andere structuur gekregen.

Ik kan wel begrijpen dat wordt geoordeeld dat een kandidaatsdiploma inhoudelijk niet als volledig gelijk aan een driejarige bacheloropleiding kan worden beschouwd, maar aan mensen wordt gezegd dat ze pech hebben omdat hun kandidaatsdiploma voor de studiefinanciering toch al wel wordt beschouwd als een eerste bachelor. Eigenlijk is dat niet correct. Eigenlijk zou die student de kans moeten hebben om een jaar extra te kunnen volgen, met studiefinanciering. Het gebeurt toch regelmatig dat studenten later een bijkomende combinatie willen maken: kijken we bijvoorbeeld naar studenten die rechten hebben gevolgd, maar ook naar combinaties met opleidingen binnen de Faculteit Economie of andere faculteiten. Dat is niet onlogisch. Die studenten staan dan wel voor de verrassende situatie dat ze een jaar lang die studiefinanciering niet kunnen krijgen. Ik vraag me af of dat de bedoeling is geweest van het decreet.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp dat u die vraag stelt. Alleen is de finaliteit verschillend, en daarom heeft men daar een verschillende definitie aan gegeven. Ik wil nog wel eens nagaan of het over veel studenten gaat en wat dat betekent, zonder dat ik ook maar enige belofte ter zake wil doen. Ik zal dat echter nagaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over studiekosten, studiebeurzen en laagdrempelig hoger onderwijs
- 541 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, studeren blijft duur. Zelfs al mag Vlaanderen trots zijn op een reële democratisering van het hoger onderwijs, toch blijven studiekosten ook vandaag nog voor een aantal studenten een drempel om hoger onderwijs aan te vatten. Daarom pleit de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) in het advies van 13 november 2012 over de uitdagingen voor ons hoger onderwijs ervoor om die onkosten te monitoren, om na te gaan in hoeverre het bestaande studiebeurzensysteem deze kosten kan dekken en om het zo nodig aan te passen.

Minister, studiekosten omvatten meer dan de onkosten voor studiemateriaal en inschrijvingsgeld. Ook indirecte kosten voor vervoer en/of verblijf, leefkosten en uitgesteld loon kunnen in rekening worden gebracht. Op welke manier worden die onkosten nu gemonitord? Wilt u die monitoring zo nodig aanpassen of laten invoeren zodat die een correct en actueel beeld geeft van de reële studiekosten?

In welke mate dekken de studiebeurzen nu de geschatte studiekosten? Wilt u zo nodig het studiebeurzensysteem laten aanpassen zodat het kostendekkend is voor degenen die dit het meeste nodig hebben?

De inschrijvingsgelden leveren een deel van de inkomsten op voor de instellingen voor het hoger onderwijs. Beursstudenten betalen een lager inschrijvingsgeld, zodat de instellingen met meer beursstudenten verhoudingsgewijs minder inkomsten krijgen. In welke compensaties wordt daarvoor voorzien?

In het licht van 'levenslang leren' kunnen volwassenen van de Vlaamse overheid via opleidingscheques een financiële stimulans krijgen waarmee ze hun inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs gedeeltelijk kunnen betalen. De systemen van betaald educatief verlof, opleidingsverlof en tijdskrediet zijn volgens de Vlor niet aangepast aan het hoger onderwijs, en zijn dringend aan een hervorming toe. Op welke manier wilt u samen met de mensen van het departement Werk een geïntegreerd systeem uitwerken dat levenslang leren mogelijk maakt?

Voorzitter, dit is in beperkte mate een vraag om even het Vlor-advies van 13 november 2012 op te volgen.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Voorzitter, minister, collega's, de heer De Meyer spreekt eerst over de drempel, maar had het even verder over de kostendekkingsgraad. Hij richt zich met andere woorden eigenlijk op een volledige kostendekking. Ik denk dat het niet de bedoeling kan zijn dat de overheid alles betaalt, maar wel dat er enkel wordt bijgedragen indien de kost ertoe leidt dat iemand geen hoger onderwijs aanvat. Enkel het verschil tot aan die drempel kan worden weggewerkt, niet alles kan worden betaald, want welk principe zou dan worden gehuldigd?

Los hiervan zou ik de minister willen vragen of er al ooit werd nagedacht over alternatieven waarbij er een soort terugverdieneffect is. Ik denk dan aan een studielening of aan een overheidsdienst of -prestatie als vorm van compensatie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, collega's, koken kost geld. Studeren aan de universiteit is iets dat normaal in de verdere loopbaan een groot surplus oplevert in de vorm van betere jobs en een betere verloning. We mogen dus niet alleen naar het kostenplaatje kijken, we moeten ook bekijken wat het allemaal opbrengt. Alle statistieken wijzen uit dat mensen met een diploma hoger onderwijs beter scoren op de arbeidsmarkt dan degenen die dat diploma niet hebben. We kunnen niet zeggen dat we per se al die kosten naar beneden moeten krijgen. Als we kwalitatief onderwijs willen aanbieden, dan zal dat ook iets kosten, ook in termen van cursussen en studiemateriaal.

De grootste kostenpost is meestal het kot, het feit dat studenten niet meer bij de ouders blijven wonen, maar in de universiteitsstad gaan wonen. Dat is veruit de grootste kostenpost.

Maar ook hier mogen we niet redeneren dat de universiteit bij de studenten moet kruipen, dat we een complete parochialisering van de universiteiten moeten hebben. Ik vind het juist goed dat de student uit zijn ouderlijk milieu treedt en in een universiteitsstad gaat leven. Het moet niet per se als iets negatiefs worden ervaren dat men op kot moet gaan. De Vlaamse universiteiten zijn al heel sterk gedecentraliseerd, ik denk niet dat we daar nog verder in kunnen gaan.

Ik heb wel een andere bedenking, en die heb ik ook gemaakt in verband met mijn kinderen. Ouders zijn in de periode dat hun kinderen nog niet naar de hogeschool gaan, te weinig bewust van het feit dat hun een serieuze kostenpost te wachten staat. Misschien moet er eens over worden nagedacht of er met banken, financiële instellingen, geen spaarregelingen kunnen worden getroffen waardoor ouders een soort fonds aanleggen. Op die manier zullen ze op het moment dat de kinderen naar de universiteit gaan, niet plots met die hoge kosten worden geconfronteerd. Daaraan kan volgens mij worden gewerkt.

We kunnen er niet onderuit dat studeren geld kost, maar het brengt ook op.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dames en heren, artikel 46 van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering stelt dat de Vlaamse Regering minstens om de vijf jaar onderzoekt of de werkelijke kosten voor het onderhoud van de leerling en de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerde bedragen van de toelagen. Ik heb aan mijn administratie gevraagd om dit onderzoek op te starten, want die vijf jaar zijn eigenlijk om. Op dit moment wordt een voorstel uitgewerkt om het onderzoek te voeren. Ik wil dan ook de resultaten van dat onderzoek, dat dus nog moet worden opgestart, eerst afwachten. Uw vraag is in elk geval terecht, dat is ook de reden waarom er al opdracht gegeven is om een voorstel tot onderzoek uit te werken.

Dan het antwoord op uw derde vraag: ja, dat wordt opgevangen omdat het Financieringsdecreet voorziet in een extra weging van 1,5 voor beursstudenten, werkstudenten en studenten met een functiebeperking, zowel op het niveau van de opgenomen studiepunten, de verworven studiepunten als de behaalde diploma's. Deze regeling compenseert ruimschoots het verlies aan inkomsten door de verlaagde studiegelden voor beursstudenten. Er werd dus al tegemoetgekomen aan uw bezorgdheid door de huidige regelgeving.

De bestaande systemen voor financiële ondersteuning hebben we in kaart gebracht. Die inventaris geeft ons een duidelijk zicht op de overlap en leemtes en kan de basis vormen van een integrale herwerking van het geheel van financiële incentives. Dat zullen we samen met de minister van Werk moeten doen. We moeten ook bekijken welke mogelijkheden er zijn voor een stelsel van studiefinanciering voor de cursisten van het hoger beroepsonderwijs, de cursisten die een diploma secundair onderwijs wensen te behalen via het volwassenenonderwijs en de cursisten uit de lerarenopleiding in een centrum voor volwassenenonderwijs. De algemene budgettaire situatie maakt dat het invoeren van een systeem van studiefinanciering voor het tweedekansonderwijs en hbo5 niet onmiddellijk realiseerbaar is.

Mevrouw Martens, we hebben het debat hier al eens gevoerd. We zitten nu in dit systeem. Andere landen werken met een systeem van studieleningen. Dat geeft ook heel wat problemen voor kinderen en jongeren, ook inzake terugbetaling. Kijk maar naar de Verenigde Staten, waar men na de vastgoedcrisis schrik heeft voor een studieleningencrisis. Heel wat studenten zullen niet in staat zijn hun studieleningen terug te betalen. Dat zijn menselijke drama's. Mensen vangen studies aan, heel relevante studies. Je zou kunnen zeggen: "Dat ze dan de juiste keuze maken", maar zelfs als ze de juiste keuze maken, zijn ze niet in staat die studielening terug te betalen, en dan hebben ze voor de rest van hun leven een zwaar financieel probleem. Dat is zelfs zo groot dat de VS daar nu zo bang voor is.

Dat wil niet zeggen dat je daar in bepaalde gevallen niet over moet nadenken. Dat debat moet in totaliteit worden gevoerd. Als je studeert in het hoger onderwijs, brengt dat ook iets op. Het is belangrijk dat de redenering opnieuw duidelijk wordt gemaakt. De maatschappelijke redenering bij ons is de volgende: we investeren als maatschappij in een goede opleiding van individuen die hier wonen, leven en werken. Door een lage financiële drempel kunnen die mensen een goede opleiding volgen. Op het moment dat ze een diploma hebben, zullen ze een return geven. Doordat ze meer verdienen, zullen ze ook meer belastingen betalen. Doordat ze een job hebben, geven ze een return in algemene welvaartsverhoging van de maatschappij. De samenleving krijgt zo een return.

Maar de vraag over compensatie is een terechte vraag. Die zal op de politieke agenda komen in de volgende jaren door het verschijnsel van de internationale mobiliteit. Wat gebeurt er nu in Europa? In Griekenland, Spanje en Italië maakt men dat nu volop mee: de samenleving investeert in mensen, maar die mensen beslissen na hun studies om niet meer in die samenleving te blijven. Ze vertrekken naar een andere samenleving om daar aan welvaartverhoging en belastingbijdrage te doen. Dan krijg je de vraag van de return.

Uw vraag, mevrouw Martens, is helemaal niet dom. Het is een relevante vraag. Alleen kun je ze niet een-twee-drie beantwoorden. We zijn niet tegen internationale mobiliteit, begrijp me niet verkeerd, maar er valt daar toch wel een zekere 'connectatie' weg. Dus zullen we daarover een grondig debat moeten hebben. Ik wil zeker niet uitsluiten dat je dat moet hebben, maar we gaan het niet holderdebolder doen. En we gaan het nu ook niet meteen doen, we hebben nog zoveel werk. Mevrouw De Knop is er niet meer, anders zou ze zeggen dat ik weer te ambitieus ben. We kunnen het wel aanbrengen, iedereen moet erover nadenken, maar dat debat zal in de komende jaren zeker op de agenda komen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik wil er toch op wijzen dat u een gevaarlijke redenering ontwikkelt, die sterk neigt naar totalitair collectivisme. Ja, ik gebruik zware woorden. Indertijd verbood de Sovjet-Unie mensen die opgeleid waren en een diploma hadden, om te emigreren. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Nee, ik zeg niet dat u dat zegt, minister. Ik wijs op een gevaar. De samenleving heeft geïnvesteerd in die mensen en de volgende stap is dat die samenleving eigenaar is van die mensen en dat ze hen mag binnenhouden en verbieden het intellectueel kapitaal dat ze erin hebben gestopt, te exporteren. Dat is de redenering van bijvoorbeeld Raúl Castro in Cuba. Er is nu een zekere liberalisering voor emigratie in Cuba. Uiteindelijk wordt dat rode concentratiekamp nu een beetje geopend en mogen mensen emigreren. Maar wie mag emigreren? Degenen die naar de Verenigde Staten gaan en de garantie zullen opleveren dat de families daar geld naar Cuba zullen sturen om het failliete socialisme te subsidiëren. Dat heeft Joegoslavië ook lange tijd gedaan. De dokters die Chavez moeten verzorgen, mogen niet buiten, want de staat heeft in hen geïnvesteerd, dus ze zijn eigendom van de staat.

Je moet opletten met zo'n redenering. Ik ga nog altijd uit van een individualistische redenering. Mensen studeren en zijn eigenaar van hun intellectueel kapitaal dat ze hebben opgebouwd en doen daarmee wat ze willen. Willen ze naar het buitenland gaan, oké. Wij moeten maar zorgen dat we ook mensen aantrekken zodat het geen eenrichtingsverkeer is. Dat soort redeneringen mag absoluut geen reden worden om te zeggen: we zijn eigenaar van u, u mag uw intellectueel kapitaal niet exporteren.

Minister Pascal Smet: Dat heb ik niet gezegd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het zou in die richting kunnen gaan.

Minister Pascal Smet: Met alle respect, ik antwoord op een vraag van mevrouw Martens. Ik zeg dat er bij ons een klassieke redenering is geweest om te verklaren waarom we dat doen. Ik ben voor internationale mobiliteit. Maar je kunt er niet omheen: je moet daar inderdaad over nadenken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, hebben de camera's hier invloed op het debat? Ik weet het niet. Maar het debat wordt toch op een andere wijze gevoerd dan in een commissiezaal zonder camera's.

Minister, ik kijk met grote belangstelling uit naar het door u aangekondigde onderzoek. Ik hoop dat de resultaten ons zo spoedig mogelijk ter beschikking zullen worden gesteld.

Mijn grote zorg is dat iedereen die de nodige intellectuele capaciteiten heeft, effectief de kans krijgt om hoger onderwijs te volgen en dat er voor hen geen financiële drempels bestaan. Ik weet dat ik een beetje kort door de bocht ga, maar ik wil niet dat men die kans wel heeft als de ouders de nodige middelen hebben, en dat een bepaald segment die mogelijkheid niet heeft.

Voorzitter, u hebt gelijk dat het diploma hoger onderwijs een meerwaarde is op de arbeidsmarkt. Precies daarom stel ik mijn vraag. Voorzitter, koken kost inderdaad geld, hoger onderwijs kost geld en er mag dus iets tegenover staan. Maar er is toch een groot verschil als je ouders grootverdieners zijn of als je het moet doen met een studiebeurs of als je net geen studiebeurs hebt. De studiekosten en de inschrijvingsgelden krijgen dan totaal andere betekenissen.

Minister, ik heb soms de indruk dat de grote democratiseringsgolf van de jaren zestig de laatste jaren is stilgevallen. Ik weet ook dat zich meer studenten aanbieden voor het hoger onderwijs. De fundamentele vraag is echter of het de juiste kandidaten zijn die zich aanbieden. Dat was de achtergrond van mijn vraag, die mede geïnspireerd was door het rapport van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor).

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, u hebt in de context van de vraag van de heer De Meyer een belangrijke toekomstige dreiging opgeworpen. U hebt er geen antwoord op gegeven in welke zin het gaat, maar door de internationale mobiliteit en vooral door het verschil dat in Europa bestaat tussen de inschrijvingsgelden voor het hoger onderwijs, zal die vraag naar de mobiliteit van het opgebouwde intellectuele kapitaal zich in de toekomst stellen.

Deze discussie kan niet worden gevoerd in de context van de vraag, maar we zullen ze in de toekomst wel op onze boterham krijgen. We zullen er dan heel bedachtzaam mee moeten omgaan. Ik huiver van een maatschappij die zou zeggen: "Wij hebben in u geïnvesteerd en nu blijft u hier zitten." Of erger nog, in dezelfde redenering: "Wij hebben in u geïnvesteerd, dus moet u die job, en geen andere job, uitoefenen. U mag geen manuele job doen of een landbouwbedrijf overnemen." Ik las gisteren nog in de krant over een jongen die het landbouwbedrijf van zijn ouders overnam. De ouders hadden eerst geëist dat hij een diploma behaalde. Hij werd handelsingenieur en nam dan het landbouwbedrijf over. Hoe ver gaat dergelijke overheidsinmenging?

In de Verenigde Staten is men compleet de verkeerde weg opgegaan. Daar heeft men de middenklasse doodgedaan. Zelfs tweeverdieners met een goede job kunnen de inschrijvingsgelden voor hun kinderen aan de universiteit niet meer betalen. Ik heb daar een vriendin die het ongeluk heeft een identieke tweeling te hebben. Die worden op hetzelfde moment achttien en ze gaan op hetzelfde moment naar de universiteit. Dat kost twee keer 40.000 dollar, dat is 80.000 dollar per jaar. Alstublieft, en dat voor vier jaar. En dan hebben ze nog maar een 'college degree', en het is geen 'Ivy League'-topuniversiteit, maar een doorsnee Amerikaanse universiteit. Begin er maar aan. Zelfs tweeverdieners met een job kunnen dat niet meer betalen. Daarom heeft iedereen studieleningen. Die studieleningen bedragen in sommige gevallen meer dan de hypotheekaflossingen. Beeld het u maar eventjes in hoe dat in elkaar zit.

Mijnheer De Meyer, nog een kleine zijdelingse opmerking. Men gebruikt in die debatten vlug sloganske termen als ‘grootverdieners’ en ‘arme mensen’, enzovoort. De maximale loonspanning bij loontrekkenden in België is één op vier. Als je de nettolonen neemt, zal dat waarschijnlijk nog kleiner zijn. De 50 procentaanslagvoet in de belastingen begint bij een belastbaar inkomen van iets meer dan 35.000 euro. Als je het gemiddelde brutoloon in België, ongeveer 3100 euro per maand, vermenigvuldigt met 13,75 en je trekt daar 13,07 procent sociale werknemersbijdrage van af, dan zit je daar al aan. Iedereen met een beetje een diplomaatje in Vlaanderen – het moet nog niet eens universitair zijn – en die tien jaar werkt, valt al in die categorie en als hij niet daarin valt, dan in die van 45 procent, dat is nagenoeg even erg.

De heer Boudewijn Bouckaert: Wat de studieleningen in de Verenigde Staten betreft, in elke studielening staat een clause dat men ze niet moet afbetalen zolang men geen werk heeft. Je begint te betalen wanneer je een inkomen hebt. Je betaalt veel minder belastingen, je moet alles bekijken. In Harvard vraagt men inderdaad 40.000 dollar, maar er zijn heel veel universiteiten waar men veel minder betaalt.

Mevrouw Fientje Moerman: Zelfs de staatsuniversiteiten vragen nu bijna 20.000 dollar.

De heer Boudewijn Bouckaert: De staatsuniversiteiten vragen bijna evenveel, alleen geven ze korting voor de inwoners van de staat. Althans toch in Californië. *(Opmerkingen van mevrouw Fientje Moerman)*

De voorzitter: We kunnen dit punt op een ander moment verder bekijken.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over lokale DBFM-projecten - 549 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, dat er infrastructuurproblemen bestaan in het Vlaamse onderwijs, is ondertussen bekend. Ik heb mijn vraag opgesteld nog vóór de krantenartikelen verschenen waarin men de capaciteitsproblemen van Antwerpen en Gent onder de aandacht brengt, maar ook vele andere gemeenten die niet in de krant komen, hebben dezelfde zorgen.

De omvang van de wachtlijst voor de reguliere subsidiëring van de scholenbouw via het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) is niet afgenomen, maar in het kader van het DBFM-project (Design Build Finance Maintain) 'Scholen voor Morgen' wordt wel gewerkt aan een deel van de oplossing. 'Scholen voor Morgen' is een voorbeeld van publiek-private samenwerking die centraal wordt aangestuurd, maar om het optimale resultaat te bereiken voor de lokale scholen en hun regio, is het misschien zinvol om ook in te zetten op lokale DBFM-projecten, minister. Het lokale schoolbestuur is immers het best op de hoogte van de noden van de plaatselijke school, maar ook van de regionale mogelijkheden om de infrastructuur eventueel te benutten in een 'brede school'.

Vandaar mijn vraag: kan een lokaal schoolbestuur op dit ogenblik een eigen publiek-private samenwerking (pps) uitwerken en tegelijk in aanmerking komen voor subsidies van AGION? Zo neen, kan dat op termijn mogelijk worden? In welke timing wordt in dat geval voor die mogelijkheid voorzien?

In het reguliere kader voor subsidiëring wordt de eenmalige investeringskost gesubsidieerd, terwijl in een DBFM-project de weerkerende terbeschikkingstellingsvergoeding gesubsidieerd wordt. De mogelijkheid om terbeschikkingstellingsvergoedingen te

subsidieren, is al ingevoerd voor de centrale DBFM. Minister, wilt u ook in die mogelijkheid voorzien voor eventuele ‘lokale’ DBFM-projecten? Als aparte subsidiëring voor lokale DBFM-projecten mogelijk wordt, met welke middelen zal dat dan gebeuren? Zijn lokale DBFM-projecten mogelijk in het kader van de ESR-neutraliteit?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer De Meyer. We zullen toch moeten nadenken over alternatieven om de infrastructuurproblemen in het Vlaamse onderwijs op te lossen. Er wordt nu 30 miljoen euro vrijgemaakt voor heel Vlaanderen. Er is 24 miljoen euro nodig voor Gent alleen al. De cijfers voor Antwerpen ken ik niet, maar de nieuwe schepen heeft ze al aangekondigd. *(Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

Voor Antwerpen gaat het blijkbaar om 80 miljoen euro. Het financieringsplaatje zal dus toch wel heel groot zal zijn.

Ik moet eerlijk toegeven: u hebt altijd gezegd dat alle kinderen in het begin van het schooljaar een plaats zouden hebben, en dat is tot nu toe ook gelukt. Ik hoop dat dit ook lukt in 2013 en 2014, maar we moeten er toch over nadenken hoe bepaalde middelen worden verdeeld en of er ook geen bijkomende middelen of alternatieve oplossingen zijn. Het is dus zinvol om ook de lokale mogelijkheid bekijken, met het oog op de problemen die in de toekomst op ons afkomen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik sluit mij ook aan bij de problematiek die collega De Meyer schetst. De huidige manier van subsidiëren van schoolgebouwen kan soms echt frustrerend werken. Men baseert zich op het huidige leerlingenaantal. Daardoor zijn scholen die nog moeten worden gebouwd, soms al te klein, omdat er lokaal nieuwe verkavelingen komen, met een extra bevolkingsaanwinst tot gevolg. Daarom vind ik de vragen van collega De Meyer zeer terecht. We moeten nagaan hoe we dergelijke problematiek in de toekomst kunnen opvangen. Ik ben dan ook heel erg benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik sluit mij ook heel graag aan bij deze vraag. Ik wil toch ook even verwijzen naar het probleem van Antwerpen. Mevrouw Van Steenberge zegt dat er 80 miljoen euro nodig is, ik had gelezen over 51 miljoen euro. Er is in ieder geval veel geld nodig om de situatie in Antwerpen concreet aan te pakken. Ik lees in de kranten dat er volgende week een beslissing valt, maar, minister, ik wil u nu al vragen of de situatie oplosbaar is. Er zal sowieso te weinig geld zijn, maar welke stappen wilt u verder ondernemen?

Ik wil ook even kijken naar de collega's van de N-VA. Van in de jaren 80 is er bespaard op schoolgebouwen. Ik ken dat probleem uiteraard. Ik denk ook dat het binnen het onderwijsbudget alleen niet meer op te lossen is. Ik verneem uit de krant dat het de N-VA en vooral de N-VA-voorzitter zou zijn die zich zou verzetten tegen budgetten uit andere departementen dan Onderwijs. Is dat zo? De Vlaamse Regering draagt hier toch wel collectief een verantwoordelijkheid voor de toekomst van het onderwijs.

Ik verneem ook dat de minister-president gezegd heeft dat hij een onderzoek laat doen naar 'Een school voor de toekomst'. Is dat zo? Wat moeten we daarvan verwachten? Is dat een onderzoek op korte termijn of niet?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, er zijn drie vragen over de capaciteitsproblematiek ingediend, twee van Open Vld en een van mezelf. Ik wou vragen of ze ontvankelijk zijn verklaard, anders sluit ik me aan bij deze vraag.

De voorzitter: Er staan volgende week drie vragen over de capaciteitsproblemen in de grote steden op de agenda. Er is een vraag van mevrouw Van Steenberge, een vraag van mevrouw De Ridder en een vraag van mevrouw Brusseel. Normaal worden ze volgende week besproken, maar de minister signaleert mij dat het misschien beter is dat de vraag een week wordt uitgesteld omdat hij dan, op basis van een beslissing van de Vlaamse Regering, een relevanter antwoord kan geven. Ik zal dat bespreken met de vraagstellers. Als ze hun vraag absoluut volgende week willen stellen, dan kan dat natuurlijk, maar dan zal het antwoord niet volledig zijn.

Minister Pascal Smet: Ik kan natuurlijk meer zeggen en meer cijfers geven na de beslissing van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Ik zou voorstellen dat we nu focussen op de vraag van de heer De Meyer.

Minister Pascal Smet: De vraag is natuurlijk wat je onder een lokale DBFM en pps verstaat. De heer De Meyer zal het ermee eens zijn dat die vlag verschillende ladingen kan dekken.

De heer Jos De Meyer: De bedoeling is dat het over een DBFM- of pps-project gaat met een bijdrage van AGION.

Minister Pascal Smet: Dat heb ik begrepen, maar dan nog zijn er verschillende concepten. Een gemeente kan een bouw ter beschikking stellen, een school kan bouwen. Er zijn verschillende ladingen die onder die vlag kunnen worden gedekt, en dat heeft natuurlijk consequenties.

U weet dat ik in principe voor lokale pps-concepten ben. Daarom staat in het programmadecreet – u hebt dat eind vorig jaar goedgekeurd – dat beschikbaarheidsvergoedingen ook buiten de grote DBFM-inhaaloperatie subsidieerbaar worden. De regelgeving is aangepast, maar er moeten nog wel uitvoeringsbesluiten komen die nu voorbereid worden.

Daarnaast zijn er nog andere mogelijkheden waar ik ook al op heb gewezen. We zijn aan het werken met de verzekeringssector om na te gaan of er geen andere pistes zijn waar we dat al of niet ESR-neutraal kunnen doen.

Ik denk dat u het met mij eens bent dat een lokale pps niet dé toverformule is. Er zijn heel wat verschillende projecten. Ook de financiering is niet altijd evident. Ik verwijs naar minister Muyters, die vorige week nog heeft gezegd dat om infrastructuurbouwprojecten gefinancierd te krijgen ook pps-projecten niet altijd evident zijn. Voor scholen ligt het misschien iets anders omdat er een zeker gebruik is, maar men zal ook een garantie van de Vlaamse overheid vragen. Dat alles zijn we nu aan het onderzoeken. Het kan ook met lage drempels. Het moeten niet meer zoals vroeger heel grote projecten zijn. Er is geen standaardmodel. Vanwege juridische en financiële aspecten zal er altijd maatwerk aan te pas komen.

De vraag naar de middelen is een heel belangrijke vraag. Ze is niet gemakkelijk te beantwoorden in een financiële crisis, daarom zoeken we alternatieven via lokale DBFM's, via de verzekeringssector die volgens de Basel III-normen vastgoed moet hebben. Ik hoop er de komende weken meer duidelijkheid over te kunnen verschaffen op basis van concrete projecten.

De ESR-neutraliteit moet project per project worden nagegaan. Je kunt niet zeggen dat alle projecten het per definitie zullen zijn of niet zullen zijn. Dat zal echt project per project moeten worden geanalyseerd.

De vraag over de capaciteit zal ik volgende keer beantwoorden. 'Een school voor morgen' loopt al, op mijn initiatief trouwens. De minister-president heeft dat ook in zijn antwoord gezegd. We moeten nagaan of we het kunnen versterken. Wat in De Standaard van vandaag staat, heb ik al in een interview met Knack in 2010 aangehaald. Die piste zijn we informeel aan het bespreken. De neuzen zijn in dezelfde richting aan het gaan, maar zo iets moet worden voorbereid omdat het in vergelijking met vandaag een totale omslag is. Informeel gebeurt er achter de schermen dus al voorbereidend werk.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, we zijn allemaal overtuigd van de grote nood, dit in tegenstelling tot de voorbije legislaturen. Het is nu kamerbreed de wens dat er bijkomende inspanningen gebeuren. In het regeerakkoord staat ook dat er een tweede inhaaloperatie zal worden voorbereid in deze legislatuur. Het is van uitermate groot belang dat dat ook effectief gebeurt.

Naast die grote operaties moeten we ook zoeken naar meerdere andere formules. Een van die formules zou het volgende kunnen zijn. Lokale DBFM-projecten, met steun van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), zijn decretaal mogelijk geworden, maar u begrijpt dat het veld met ongeduld wacht op de uitvoeringsbesluiten. Eerlijk gezegd had ik verwacht dat de administratie, gezien de immense nood en wetende dat erover gestemd zou worden, ervoor zou hebben gezorgd dat na de stemming in het parlement de voorstellen klaar waren. Ik dring dan ook aan op uitzonderlijke spoed. Ik zou ook graag hebben dat u ons daarover informeert.

Wat de ESR-neutraliteit betreft, stelt u dat het project per project moet worden bekeken. Kunt u wat meer duidelijkheid geven over de elementen die daarin meespelen? Dat is niet onbelangrijk voor het veld. Als ik deze vraag stel, is dat immers ook op suggestie van een aantal mensen die mij gevraagd en gesuggereerd hebben om deze vraag te stellen, omdat men die formule zo spoedig zou willen gebruiken.

Minister Pascal Smet: We zullen die besluiten snel nemen. Wat de ESR-neutraliteit betreft, is het niet zo evident om daar een allesomsluitend antwoord op te geven. We zullen het daar op een ander moment nog over hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, hoe zit het met het advies van Eurostat in dat verband? Dat lijkt me intussen meer dan een ezelsdracht.

Minister Pascal Smet: Wij zijn in blijde verwachting. Dat verloopt overigens volgens de normale procedure. Omdat jullie erop zitten te kijken, lijkt het nu langer te duren, maar in andere dossiers gaat dat net zo. En het is goed dat dat lang duurt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanbevelingen in het recente jaarverslag van AgODi over de voortgang in de LOP-werking - 564 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, jaarlijks rapporteert het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) over de voortgang in de LOP-werking (lokaal overlegplatform) aan de hand van een aantal vaste thematische rubrieken: ontwikkelingen in de samenstelling en werking van de LOP's, ontwikkelingen in de manier waarop de LOP's vorm en inhoud geven aan hun decretaale opdrachten en ontwikkelingen in de manier waarop de LOP's meewerken aan de uitbouw van een lokaal onderwijskansenbeleid.

Recent werd het jaarverslag 2010-2011 gepubliceerd. Zoals elk jaar formuleert AgODi ook een aantal intenties en aanbevelingen, die voortkomen uit de dagelijkse werking van de LOP's in het lokale onderwijsveld en uit de overkoepelende LOP-werking. Hoewel de LOP's binnen hun decretaale opdracht heel wat nuttig werk verrichten, is er immers op verschillende vlakken nog heel wat ruimte voor verbetering.

De aanbevelingen hebben hoofdzakelijk betrekking op de ondersteuning en professionalisering van de LOP's en luiden samengevat als volgt. Eén: blijven investeren in een brede participatie aan efficiënte overlegstructuren. Twee: het verder ondersteunen van de opmaak van omgevingsanalyses. Drie: het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in kaart brengen en versterken. Vier: de uitbouw van Discimus en toegankelijkheid voor LOP-deskundigen. Vijf: naar een nieuw inschrijvingsdecreet via de knowhow van de LOP's. Zes: het versterken van de samenwerkingsverbanden rond kleuterparticipatie. Zeven: naar een oplossing voor de attestering van leerlingen uit de Roma-gemeenschap. Acht: LOP's ondersteunen in de afstemming met de gemeentelijke legislatuurplannen. Negen: expertisebevordering van de LOP-deskundigen rond participatie en het nieuwe inschrijvingsrecht.

In dat kader verwees u tijdens de bespreking van de recente beleidsbrief naar de conceptnota 'Flankerend onderwijsbeleid'. Die conceptnota zou voorstellen bevatten om de regierol van de gemeenten te versterken en de samenwerking en afstemming tussen LOP en gemeenten te verbeteren. Welke conclusies trekt u uit het jaarverslag van AgODi over de voortgang in de LOP-werking? Hoe staat u tegenover de aanbevelingen die AgODi formuleert met betrekking tot de LOP-werking? Zult in dit verband concrete initiatieven nemen rond professionalisering en ondersteuning? Zo ja, welke? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de conceptnota 'Flankerend onderwijsbeleid'? Wanneer verwacht u de nota te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik wil een bijkomende vraag stellen over de anderstalige nieuwkomers van het gewone basisonderwijs. De procentuele aangroei was in 2010-2011 96,2 procent ten opzichte van 2007-2009. Dat brengt natuurlijk uitdagingen met zich mee voor de capaciteit, ook van het onthaalonderwijs. Ik lees in het jaarverslag dat de anderstalige nieuwkomers moeizaam of zelfs geen school vonden. Kunt u een stand van zaken geven van dit jaar? Zijn er anderstalige nieuwkomers die geen school hebben gevonden? Wat zijn de prognoses voor de volgende jaren? In hoeveel extra plaatsen moet worden voorzien om het capaciteitsprobleem ook voor die groep op te lossen?

Mevrouw Celis heeft het al aangehaald, een aanbeveling in het jaarverslag gaat over de anderstalige nieuwkomers. De LOP's zijn vragende partij voor een breder wetenschappelijk onderzoek naar de resultaten van het taalonderwijs. De LOP's en ook de ruimere overheid moeten daar meer zicht op krijgen. Op die manier kunnen we gerichtere acties ondernemen. Als we niet weten hoe de schoolloopbaan van een leerling verloopt, kunnen we de problemen niet structureel aanpakken.

Minister, acht u wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk? Zou u daartoe een opdracht willen geven?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Uit het jaarverslag kan ik samen met AgODi concluderen dat de LOP's op heel wat terreinen vooruitgang hebben geboekt. Dit neemt niet weg dat er ook punten voor verbetering en verdere groei worden aangegeven.

De participatie van de onderwijspartners aan het LOP is bevredigend. Maar de deelname van andere decretale stakeholders blijft dan weer te zwak. Ik denk dan onder andere aan de leerlingenraden en ouderverenigingen. In het jaarverslag worden een aantal pistes aangegeven waarmee de LOP's zich van een breed maatschappelijk draagvlak kunnen blijven verzekeren.

De omgevingsanalyse als middel om de ongelijke onderwijskansen in het LOP in beeld te brengen, wint aan belang. Dit gaat echter ook gepaard met een toenemende vraag naar het op een meer toegankelijke wijze ter beschikking stellen van meer gegevens. Dat heb ik al toegezegd aan de LOP's. We zijn volop bezig met de uitbouw van een kenniscentrum.

Ook met betrekking tot de anderstalige nieuwkomers stel ik vast dat de inspanningen in de LOP's op het vlak van opvang, toeleiding en begeleiding van deze leerlingen naar het onthaalonderwijs zijn toegenomen. Ze verzamelen en interpreteren meer informatie, wat een goede zaak is.

In het jaarverslag wordt eveneens aangegeven dat de LOP's – op basis van hun ervaringen met het GOK-decreet – heel wat aanbevelingen hebben geformuleerd naar aanleiding van de opmaak van een nieuw Inschrijvingsdecreet, ervaringen die ik overigens maximaal heb kunnen benutten.

Ik stel vast dat de LOP's zich terug sterker gaan focussen op hun kernopdrachten. In het jaarverslag wordt aangegeven dat deze focus nog zal toenemen met het in werking treden van het nieuwe Inschrijvingsdecreet. De vertaalslag van het inschrijvingsrecht naar lokale afspraken en de verdere implementatie hiervan zal de komende jaren een centraal thema op de agenda van de meeste LOP's blijven.

Met betrekking tot de kleuterparticipatie kan ik uit het verslag afleiden dat de samenwerking tussen de LOP's en Kind en Gezin steeds vlotter verloopt, wat ook een goede zaak is.

Uiteraard ken ik de aanbevelingen en intenties die AgODi in het jaarverslag formuleert en onderschrijven we die. Concreet denk ik aan volgende initiatieven: het stimuleren van de LOP's om blijvend te investeren in hun maatschappelijk draagvlak; de LOP-deskundigen toelaten kwaliteitsvolle omgevingsanalyses te maken, daar zijn we volop mee bezig; ICT-vaardigheden laten verwerven; een bijkomende opleiding of training te geven; en enquêteringsvaardigheden aan te leren.

De beleidsintentie om meer gegevens beschikbaar te stellen, wordt volop uitgerold. Dat zal de komende maanden zichtbaar worden. AgODi heeft intussen ook al werk gemaakt van specifieke tools voor de LOP's om relevante informatie te ontsluiten en te interpreteren.

Met betrekking tot de anderstalige nieuwkomers zijn LOP's vragende partij naar breder wetenschappelijk onderzoek dat een duidelijker inzicht biedt. Dat hebben we meegenomen. Er wordt gewerkt aan de nieuwe organisatie van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

De LOP-deskundigen hebben toegang tot Discimus. Ze kunnen veel meer gegevens over de in- en uitschrijvingen krijgen. Een betere vorming en coaching zijn aan de orde.

De samenwerking tussen de LOP's en Kind en Gezin wordt voortgezet. Dat is een goede zaak.

De vaststelling in een aantal LOP's dat zowel de integratiesector als de gemeenten niet langer bereid werden gevonden om attesten uit te reiken omwille van een gebrek aan informatie over de Roma-identiteit van leerlingen, leidde ertoe dat in een aantal regio's tijdelijke oplossingen werden uitgewerkt. Die laten toe dat basisscholen hun administratieve verplichtingen voor het verkrijgen van extra financiële ondersteuning voor de Roma-kinderen, alsnog kunnen nakomen. Er zal over de beleidsdomeinen heen moeten worden uitgekeken naar een uniform alternatief voor het registratie- en attesteringsprobleem van de Roma.

Wat betreft het ondersteunen van de LOP's in de afstemming met de gemeentelijke legislatuurplannen, werd eerder al beslist om zowel de mandaatperiode van de LOP-voorzitters als de beleidsplanning van de LOP's af te stemmen op de gemeentelijke legislatuur en legislatuurplannen. Daarvoor hebben we het decreet intussen aangepast.

De conceptnota flankerend onderwijsbeleid handelt over de verhouding van de Vlaamse overheid tot de lokale overheid en de regisseurspositie van de gemeente. Ze wordt in het voorjaar aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, dat was het antwoord dat ik eigenlijk had verwacht. In veel gemeenten is er geen LOP, in mijn gemeente bijvoorbeeld. Voor men beslist om tot de installatie van een LOP over te gaan, moeten er garanties zijn op een goede werking ervan. Ik hoor in uw antwoord dat de kernopdrachten van de LOP's beter worden afgebakend. Dat overtuigt me ervan dat de LOP-werking goed wordt gevolgd, dat ze voor verbetering vatbaar is en dat het in het kader van het flankerend onderwijs zijn rol zal spelen. Ik ben tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, weet u wanneer het wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd?

Minister Pascal Smet: Neen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■